

magyar **mk** közoktatás

ROMÁNIAI MAGYAR
OKTATÁSI FIGYELŐ

PEDAGÓGUSOK
HAVILAPJA

2025. JÚNIUS-JÚLIUS

„Ha csak a román tételből indulunk ki, ez a korábbiakhoz képest sokkal inkább diákbarát megoldás, és figyelembe veszi a kisebbségek nyelvtudását is. Ami a többi tantárgyat illeti, lényeges változást nem fedeztem fel. Nehézségi szinten talán a matematika könnyebb lett, mint tíz évvel ezelőtt, de a feladat-típusok eléggé megegyeznek.”

TARTALOM

- 1. láthatár**
Gesztusaink titkos utóélete – Kiss Judit írása
- 6. láthatár**
Pislákoló gyertyafény a katolikus iskola előtt – Szucher Ervin írása
- 7. láthatár**
Érettségi: tesztgyűjtemény segíti a magyar diákokat
- 8. láthatár**
Gyökereket és szárnyakat – Gál-lankó Katalin írása
- 10. láthatár**
Négyszáz hallgató tanulhat a BBTE frissen megnyílt orvosiján
- 14. tanterem**
Medvékről szóló vándor látogatóterem
- 17. tanárszemmel**
Kamaszok, akik kétségbeesetten várják a visszajelzést – Mag Ottília írása
- 18. láthatár**
Tizenkét éveseket is képzett a Szeku, tanáraikat is besúgták
- 22. magánterület**
Zöldfűlűek – László Noémi írása

2. tanterem

Vízválasztó előtt a tizenkettedikesek – Gebe Zoltán írása

4. lélekjelenlét

Művészet a segítői kapcsolatokban – Orbán Imola írása

11. diákszemmel

„Mindenkinek kötelessége lenne ápolnia az anyanyelvét”

15. tanterem

A szórványgyerekekhez is eljutna a Dobbanó Hangok

16. láthatár

Felesleges lenne az ember-állat viszonyról szóló tantárgy bevezetése

20. szülői szemmel

Mi aztán megmondjuk, hogy jól csinálod-e... – Bartha Réka írása

FOTÓ: FARKAS ILONA JANKA

12.

Hogyan tovább? – búcsú az alma matertől

ISSN 2045-9725

9 772065 972004

Kedves Olvasóink!

A 2024–2025-ös tanévben is számítunk megtisztelő figyelmükre. Reméljük, továbbra is megosztják lapunk hasábjain az oktatás problémáival, különféle szegmenseivel kapcsolatos meglátásaikat. Kérjük, számoljanak be a Magyar Közoktatásban arról is, ha sikertörténet születik iskolájukban, ha úgy látják, hogy diákjaikkal, tanítási módszereikkel kapcsolatban követendő példáról lehet beszélni. Arról is írhatnak, miként befolyásolta és befolyásolja a járványhelyzet a tanítás, tanulás folyamatát.

A Communitas Alapítvány által kiadott, immár tizenegy éve megjelenő Magyar Közoktatást együtt szerkesztjük az olvasókkal, szeretnénk, ha a pedagógusok továbbra is rendszeresen közölnének lapunkban.

Néhány ötletet nyújtunk arra vonatkozóan, hogy milyen témákról várjuk véleményüket, de természetesen ezen kívül az oktatás más vonatkozásait is meg lehet közelíteni:

- Amire büszke vagyok – iskolám/pályám/diákjaim sikertörténete
- Hogyan segíthetünk megőrizni a gyermeki kíváncsiságot a mai oktatási rendszerben?
- Mobiltelefon, okoseszközök az oktatásban – kreatívfejlesztés vagy elgépiesedés?
- Mi a legszebb és mi a legnehezebb a pedagógusi hivatásban?

Kitartást, jó munkát kívánunk! Várjuk véleményanyagaikat az mko@communitas.ro e-mail-címre!

A Magyar Közoktatás szerkesztősege

IDEA
KÖNYVTÉR

ERDÉLYI MAGYAR KÖNYVEK EGY TÉRBEN

Válasszon az Idea Könyvtér széles könyv kínálatából,
és fizessen akár pedagógus-karriertámogató utalvánnyal,
azaz Pluxee-kártyával! **Vásárolhat személyesen kolozsvári
könyvesboltunkban, vagy rendelhet online webáruházunkból.**

Kolozsvár, Kossuth Lajos utca (December 21. sugárút), 14. szám | ideakonyvter.ro

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://communitas.ro/main/kozoktatas> webcímen.

www.facebook.com/magyarkozoktatasi

Megrendeléseiket a www.communitas.ro/mkorendeles webcímen mko@communitas.ro e-mail címen vagy a 0733-91-06-24-es telefonszámon fogadjuk.

Címünk: Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit • Felelős kiadó: Lakatos András

Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Kőnczey Elemér

Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Telefon: 0040-733-91-06-24

e-mail: mko@communitas.ro

Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogatók:

• tanárszemmel • diákszemmel • szülői szemmel
• lélekjelenlét • tanterem • láthatár • óvoda • fotóriport
• hivatalos • vakáció • iskola és kultúra • pályáz(z)atok
• magánterület • térkép

Magyar Közoktatás

www.communitas.ro/mkorendeles

Gesztusaink titkos utóélete

EGYÉNEKENKÉNT, OSZTÁLYONKÉNT, ISKOLÁNKÉNT, városokként, régióként eltérő, hogy milyennek minősítik a most záruló, 2024–2025-ös tanévet az oktatási élet szereplői. Függ attól is, hogy előkészítő, avagy tizenkettedikes, ballagó diákok kérdeznénk, kezdő vagy nyugdíj előtt álló tanárt, tanítót, óvónőt, netán tanfelügyelőt, osztályfőnököt vagy szülőt. Sokismeretlenes a képzeletbeli egyenlet és egyenleg, így általánosságokat megfogalmazni valószínűleg nagyon nehezen lehetne. Vegyünk azonban egy tetszőleges végzős diákot, valakit, aki most hagyja maga mögött az iskolaéveket és az alma matert. Most ballagott el az első évfolyam, amelynek diákjai nem 12, hanem 13 évig koptatták az iskolapadokat – ugyanis velük kezdődött el az előkészítő osztályos rendszer, ami a mai napig sikeresnek, eredményesnek mondható. Ők voltak azok, akik sajátosan a kisebbségek számára összeállított román nyelv és irodalom program szerint tanultak – ez a tanterv és a hozzá kapcsolódó módszerek egyaránt kaptak dicséretet és bírálatot is az elmúlt években. Iskola-, tanár-, sőt diákfüggő, hogy ki mennyire érezte hatékonynak, az azonban bizonyos, hogy szándék szerint megkönnyíti a románnyelv-tanulást.

Ha a tetszőleges végzőst megkérdeznénk, miként összegzi az elmúlt 13 évet, egészen biztosan felsorolna olyan történeteket is, amelyek megkeserítették mindennapjait bizonyos időszakokban – elég, csak ha a koronavírus-járvány okozta kényszerű, akár évekig húzódó elszigetelődésre, a képernyők elé szorult oktatásra, egyszersmind a személyes kapcsolatok leszűkülésére gondolunk. Mindennek bizony hosszú távon is érezhetőek lehetnek a lelki hátulütői.

De ugyanez a ballagó csillogó szemmel fogja sorolni, hogy mi mindennek tudott örülni az elmúlt 13 évben, hogy bizony szép számmal akadtak olyan pillanatok az iskolai életben, amikre szívesen emlékezik majd – sőt el sem felejtí ezeket. Nevetések, csínyek, sértődések és megbocsátások, esetek, amikor valaki sokat segített nekik a tanulásban, döntésben. Sőt jó eséllyel azt is elmondja majd a 18-19 éves, hogy akadt olyan pillanat az iskolában – erre esetleg az illető pedagógus vagy diáktárs nem is fog emlékezni –, amikor egyetlen jó tanári-padtársi szó, egy bátorító mosoly vagy biztatás lendítette át sötétebb időszakokon. Egy-egy szép, emberi gesztus talán örökre megmarad az egykori gyermek, ma már a nagybetűs Élet sűrűjébe elinduló fiatal lelkében. Soha nem tudjuk, hogy mely jó szavunknak, gesztusunknak, bátorításunknak lehet hosszú távon pozitív hozadéka. Bár persze ez sűrű titok, de törekedni igenis lehet arra, hogy minél többször küldjük egymás felé. Tanárként, diákként, szülőként, emberként.

Kimuli

Vízválasztó előtt a tizenkettedikesek

Nagy erőbedobással készültek a végzősök az idei, június közepén zajló írásbeli érettségire. Megkerdezésünkre kolozsvári tanintézmények diákjai beszéltek a vizsga fontosságáról, a legnagyobb kihívásokról és az eddig tapasztalt nehézségekről.

Lassan ismét elérkezik a tanév vége a romániai közoktatásban, ez sok diák számára felszabadulást és vakációt, az érettségizők számára viszont komoly próbatételt jelent. Ahogyan mindig, most is nagy várakozással állnak a végzősök a vizsgák elé, amelyek a továbbtanulásuk szempontjából meghatározóak lehetnek.

Megkeresésünkre kolozsvári iskolák diákjai beszéltek arról, hogyan készülnek fel az érettségire, és milyen kihívásokra számítanak. A Báthory István Elméleti Líceumba járó Mátyás Albert rendszere-szen készült a nyári megpróbáltatásokra, a

FOTÓ: PARKASI LONA JANKA

Megkeresésünkre kolozsvári iskolák diákjai beszéltek arról, hogyan készülnek fel az érettségire, és milyen kihívásokra számítanak.

Van, ami változatlan. Az érettségire való felkészüléshez továbbra is szükséges az odafigyelés, a rendszeres munka

tanulást már a 2025-ös év elején elkezdte, idővel pedig egyre intenzívebben vette át az anyagot. A tavaszi időszak végére elmondhatta magáról, hogy napi két órát legalább rászán a felkészülésre egyéb iskolai programjai mellett is.

Nagy eltérések a próbaérettségén

„Úgy érzem, mi diákként rendesen felkészültünk a próbaérettségire is, de az eredményekben sok esetben csalódtunk, mert azt vettük észre, a javítótanároknál néha óriási az eltérés, ami nem reális eredményekhez vezethet. Nálam is előfordult az egyik a tantárgyból, hogy három jegy eltérés volt a két javító között, illet egy rendes érettségén nem szeretne az ember megtapasztalni” – hívta fel a figyelmet a nem mindennapi tévedésre Mátyás Albert, akinek annyiban segítségére vált a próba, hogy megtudta,

milyen szinten áll, és mit kell még be-pótolni.

Szerinte ilyen eset az érettségi javításánál sokkal nehezebben történhet meg, mert ott a folyamat sokkal inkább ellenőrzött. Úgy gondolja, ha ott ekkora eltérést tapasztalnának, újra javítanak az adott dolgozatot. A papírokat érettségi esetén beszkennek, ez viszont azzal a veszéllyel járhat szerinte, hogy egy kevésbé szépen író diák mondatai nehezebben lesznek olvashatóak, ami a pontozást is befolyásolhatja.

Magától mindenképpen 8,50 fölötti eredményeket várna el az érettségén minden tantárgyból. Úgy érzi, a jelenlegi hiányosságok ellenére ezt a célt reálisan el fogja tudni érni, a ballagás lejárta után külön energiát fordít majd a korábban tapasztalt hibák kijavítására.

„Tavalyhoz képest a román nyelv-és irodalom tétel változott. Egyes részeknél könnyebb lett, máshol viszont sokkal nehezebb. Konkrétabban az első tétel könnyebb, mint a tavalyi, de a

harmadiknál más fogalmazástípussal kell megbirkóznunk, úgyhogy összességében körülbelül olyan eredményekre lehet számítani, mint múlt évben, jelentősen nem könnyítettek rajta” – tért ki a részletekre Mátyás Albert, aki szerint matematikából már könnyen begyakorolható az érettségi típusfeladatok mentén.

Ami az utolsó hónapokat illeti, fontos tényező az is, hogy mennyire megértőek a végzősökkel azok a tanárok, akik nem érettségi tantárgyat tanítanak és hagyják-e őket kizárólag a számukra legfontosabb tárgyakra fókuszálni.

Mátyás Albert ebből a szempontból két csoportra osztaná tanárait. Voltak, akik már karácsonytól sokkal lazábban vették a tannanyagot, figyelembe véve, hogy a diákok érettségire készülnek. Ennek megfelelően a közelmúltban már a feleltetéseket és a tananyag számonkérésének egyéb formáit is mellőzték, mások viszont még májusban is felmért íratnak.

Összességében úgy véli a Báthory diákja, a nem érettségi tárgyakat tanító tanárok fele vette figyelembe a vállukra nehezedő terhelést.

Készen kell állni a váratlanra is

„Én románból, magyarból, matekból és földrajzból fogok érettségizni. Ezek közül a legjobban a matek és a román megy. Felváltva próbálok mindenből tanulni, egyik nap az egyikből, másik nap a másikkal, azzal a céllal, hogy egyszerre haladjak mindennel” – osztotta meg velünk az Apáczai Csere János Elméleti Líceum diákja, Nyáguj Balázs.

Számára az eddigi időszak eléggé zsúfoltnak és fárasztónak tűnt a sok program miatt, hiszen a tizenkettedi-

„Ha csak a romántételtől indulunk ki, ez a korábbiakhoz képest sokkal inkább diákbarát megoldás, és figyelembe veszi a kisebbségek nyelvhasználatát is. Ami a többi tantárgyat illeti, lényeges változást nem fedeztem fel.”

keseknek a ballagással és a bankettel is foglalkozniuk kell, az ő esetében pedig a bértámaszra készülés is viszonylag időigényes volt. Emellett közgazdasághoz kapcsolódó versenyeken is részt vett.

Nyáguj Balázs úgy érzi, az érettségit megelőző időszakra már nem lesz nagy terhelés a vállán, az pedig nagy segítséget jelent számára, hogy az érettségi előtti utolsó hét szabad lesz, így kizárólag a legfontosabb dolgokra tud majd összpontosítani.

„Sokat tanultam a megyei próbaérettségire, de nem sikerült olyan jól, nem az általam várt eredményeket értem el. Az országos próbavizsgán már látszott a munkám eredménye, és meg voltam elégedve a jegyekkel. Ahol kisebbeket írtam, ott arról volt szó, hogy nem vettem át a teljes anyagot, vagy egyes dolgokat még nem értettem, a kettő közül viszont mindenképpen az adta a realisabb képet” – összegezte az eddigi próbateszteken elért eredményeket a végzős diák.

Úgy érzi, ha matekból élesben is el tudja érni a 9,15-ös eredményt, azzal teljesen elégedett lesz. A magyaron és a földrajzon a folytatásban még dolgozni fog, hogy sikerüljön azokból is 8,50-9-es körüli teljesítményt produkálnia.

Ami a részleteket illeti, természetesen az is nagyon fontos tényező, hogy a diákok a lehető legkevesebb váratlan helyzettel szembesüljenek a vizsgán, nem árt, ha tisztában vannak azzal, hogy bizonyos típusú tételeket hogyan kell megközelíteni.

„Románból a tanárnőnkkel próbálunk úgy felkészülni, hogy nemcsak az esszé struktúráját vázoljuk fel, hanem azt is, milyen gondolatokat kéne megfogalmazni, milyen dolgok jöhetnek szóba. Fontos, ha valami váratlan ér, az se legyen teljesen váratlan, és tudjuk több szempontból megközelíteni a kérdéseket” – árulta el stratégiájukkal kapcsolatban Nyáguj Balázs, aki szerint hasonló tételt fognak kapni az eddig látottakhoz, nem számít nagy változtatásokra.

Az Apáczai tanulója úgy véli, az érettségi fontos mérőszám az életükben, ő személy szerint tovább szeretne tanulni, a bejutási médiához pedig hozzá fog számítani az elért eredmény. Továbbá úgy érzi, társaival együtt felelősebbek lehetnek a felkészülési folyamatnak köszönhetően és megtanulhatnak keményen dolgozni célokért.

Felkészülés stresszmentesen

„Jelen állás szerint kissé felkészületlennek érzem magam. Úgy érzem, jól ki kéne használnom azt a két és fél-három hetet, ami még hátravan az érettségiig, és be kéne osztanom a délutánjaimat. Ennek ellenére, ha holnap lehetőségem lenne, hogy beszéljek a terembe és megírjam, akkor elfogadnám” – osztotta meg velünk a János Zsigmond Unitárius kollégium végzős diákja, Tasnádi Balázs.

Mivel ő még nem tudja biztosan, milyen szakon szeretné folytatni tanulmányait, nem mérheti fel azt sem, mennyire lenen fontos, hogy nagy jegyet írjon. Magával szemben nem támaszt nagy elvárásokat, de minden tőle telhetőt megtesz majd a jó eredményekért. Bár úgy érzi, túl szeretne esni a megpróbáltatáson, stressz és teher nélkül tud készülni rá.

„Nálunk, a János Zsigmond Unitárius Kollégiumban az érettségi előtt jó

idővel kizárólag a vizsgatantárgyakon van a fő hangsúly. Ezeknek a szakóráit tartjuk meg, a maradék órákat pedig úgy osztjuk el, hogy egyenlően készülhessünk mindenből” – tért ki arra is Tasnádi Balázs, hogy az intézmény egyértelmű prioritásként kezeli az érettségit.

A tizenkettedikes diák a korábban megszólalókhoz hasonlóan a román tétel változására hívta fel a figyelmet. Szerinte az új feladatsor arra fókuszál, hogy a diák milyen szinten képes a nyelvet használni ahelyett, hogy bemagolni az anyagot. Változott továbbá kis mér-

Az Apáczai tanulója úgy véli, az érettségi fontos mérőszám az életükben, ő személy szerint tovább szeretne tanulni, a bejutási médiához pedig hozzá fog számítani az elért eredmény.

tékben a magyartétel is, ami talán kevésbé meghatározó módosítás.

Tasnádi Balázsék tíz évre visszamenően oldottak érettségi tételeket, így kevés eséllyel tudja őket nagy meglepetés érni, és azt is átlátják, milyen változások voltak az elmúlt időben a kérdéssorokat tekintve.

„Ha csak a romántételtől indulunk ki, ez a korábbiakhoz képest sokkal inkább diákbarát megoldás, és figyelembe veszi a kisebbségek nyelvhasználatát is. Ami a többi tantárgyat illeti, lényeges változást nem fedeztem fel. Nehézségi szinten talán a matematika könnyebb lett, mint tíz évvel ezelőtt, de a feladat-típusok eléggé megegyeznek” – fejtette ki véleményét a végzős diák.

Ami az elvárt tudásmennyiséget illeti, Tasnádi Balázs szerint az érettségi nemcsak a 9–12-es anyagot dolgozza fel, hanem az általános iskolában tanultakra is visszanyúlik. Ebben nem lát nehézséget, mert szerinte megfelelő felkészüléssel sikerülhet elérni mindenkinek a saját céljait.

GEBE ZOLTÁN

zoli.gebe@proton.me

Nemzetközi konferencia Kézdivásárhelyen

Művészet a segítői kapcsolatokban

Kézdivásárhely adott otthont május végén a Művészet a segítői kapcsolatokban elnevezésű nemzetközi konferenciának, amely a segítő szakmákban dolgozó szakemberek számára biztosított fejlődési lehetőséget, valamint betekintést nyújtott a művészetterápiás módszerek gazdag tárházába. A rendezvényen 67 személy vett részt, köztük pszichológusok, lelkipáterek, pedagógusok és más segítő szakemberek.

A posztmodern generációk nevelésében kiemelt szerepet kap a tanárok személyisége. A mai pedagógus nem csupán oktató, hanem segítő, kísérő és reflektív jelenléttel rendelkező szakember is.

A konferencia a Mol Románia Gyermekgyógyító programja által támogatott, Lélekszínező elnevezésű művészetterápiás program szakmai alapjaira

épült. A program célja kamaszok önismereti fejlődésének és szorongásainak támogatása művészetterápiás eszközökkel. További támogatók: a Wegener Pro Sanitate kézdivásárhelyi civil szervezet, a Kovászna Megyei Tanács, a Vigadó Művelődési Központ, valamint a Bod Péter Tanítóképző.

A rendezvény célja a művészet nevelésben és gyógyításban betöltött szerepének feltérképezése volt. A délelőtti öt plenáris előadásnak a Vigadó Művelődési Központ, a délutáni négy párhuzamos workshopnak pedig a Bod Péter Tanítóképző adott otthont. A konferencia egyik központi gondolatát Gorbai Gabriella, a BBTE Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar egyetemi adjunktusa fogalmazta meg előadásában. Hangsúlyozta, hogy a posztmodern generációk nevelésében kiemelt szerepet kap a tanárok személyisége. A mai pedagógus nem csupán oktató, hanem segítő, kísérő és reflektív jelenléttel rendelkező szakember is. A hagyományos „tanárszobor-szerep” helyett olyan hiteles, érzelmileg elérhető, kapcsolódni tudó tanárookra van szükség, akik elősegítik, hatékonyan támogatják a pedagógiai folyamatokat.

Így válhat valóban valóra az önállóságra nevelés és a tanári jelenlét művészete. Lapohos Réka festő-restaurátor a testkép változásait mutatta be a kortárs képzőművészetben, rámutatva a vizuális művészetterápia és a modern művészet közös pontjaira. Fodor Józsa,

A hagyományos „tanárszobor-szerep” helyett olyan hiteles, érzelmileg elérhető, kapcsolódni tudó tanárookra van szükség, akik elősegítik, hatékonyan támogatják a pedagógiai folyamatokat. Így válhat valóban valóra az önállóságra nevelés és a tanári jelenlét művészete.

pszichodinamikus mozgás- és táncterapeuta a testélményre épülő terápiás megközelítés elméleti hátterét osztotta

Sokarcú segítséget jelent a művészetterápia

A művészetterápia lényege az oktatásban és gyermeknevelésben:

1. Önkifejezés támogatása

A gyerekek gyakran nehezen fejezik ki magukat szavakkal. A művészet (rajz, festés, zene, mozgás) lehetőséget ad arra, hogy szorongásait, örömeiket, félelmeiket képi vagy testi formában kifejezzék.

2. Érzelmi feldolgozás elősegítése

A traumák, stressz, iskolai vagy családi nehézségek feldolgozásában hatékony eszköz. A terápiás alkotás segít az érzelmek tudatosításában és szabályozásában.

3. Kreativitás fejlesztése

A szabad alkotás serkenti a problémamegoldó gondolkodást.

Elősegíti az önállóságot és a rugalmasságot – kulcsfontosságú készségek az oktatásban is.

4. Önbizalom és identitásépítés

A sikeres alkotás öröme, a pozitív visszajelzések erősítik az önértékelést. Segíthet a gyermekeknek abban, hogy jobban megismerjék önmagukat.

5. Társas kapcsolatok fejlesztése

Csoportos művészetterápiás foglalkozások során javulhat az empátia,

együttműködés és kommunikáció. Segít a társas szorongás oldásában.

6. Tanulási képességek támogatása

Fejleszti a finommotorikát, koncentrációt, vizuális és auditív észlelést. Ezek a készségek hozzájárulhatnak az írás, olvasás vagy akár matematika elsajátításához.

A művészetterápia nemcsak terápiás, hanem fejlesztő és nevelő eszköz is. Segít a gyerekeknek érzelmileg stabilabbá, kreatívabbá és önazonosabbá válni, miközben támogatja az oktatási célok elérését is.

FOTÓ • FREPIK.COM

meg, majd a délutáni műhelyben sajátélmény-alapú gyakorlati tapasztalatokat kínált. Jakab Magda fotó- és művészetterapeuta a fotóterápia módszertanával ismertette meg a résztvevő-

A rendezvény egyik legfontosabb hozadéka a különböző segítői szakmák, a pedagógusok, terapeuták és művészek közötti párbeszéd és kapcsolódás lehetőségének megteremtése volt. Az ingyenes részvétel lehetővé tette, hogy a szakmai közösség szélesebb köre is hozzáférhessen az új módszertani és szemléletbeli inspirációkhoz.

ket: az érzelmek és gondolatok fotókba sűrítése kreatív alkotófolyamatokban és önreflexív beszélgetésekben teljesedett ki. Jómagam a Bóbita Egyesület elnökeként, a konferencia szakmai és szervezői vezetőjeként a Lélekszínező

programban alkalmazott vizuális művészetterápiás folyamatokat mutattam be. Előadásomban kitértem a komplex művészetterápia pedagógiába integrálásának lehetőségeire is.

A délutáni műhelyek gyakorlatorientált, élményalapú tanulási formában kínáltak elmélyülést a délelőtti bemutatott témákban valamint két másik workshopkal: Németh Lóránd budapesti klinikai pszichológus, az OH-kártyák magyarországi disztribútora segítségével fedezhették fel az asszociációs kártyák használatának terápiás és oktatási lehetőségeit, valamint egy másik műhelyben Gergely Krisztina és Szilágyi Anita, a moldvai csángó magyar oktatás, művészeti fejlesztés és tehetséggondozás témáiban dolgozó pedagógusok, akik az Igazgyöngy Alapítvány módszertanát alkalmazva tartottak vizuális művészeti nevelésre épülő műhelyt.

A konferencián a résztvevők megtekinthették a Lélekszínező program keretében készült művészetterápiás alkotásokat is, amelyek hiteles lenyomatai voltak a fiatalokkal végzett kreatív és terápiás munkának.

A rendezvény egyik legfontosabb hozadéka a különböző segítői szakmák, a pedagógusok, terapeuták és művészek közötti párbeszéd és kapcsolódás

Lelki önvédelem Edith Kramer megközelítésében

A művészetterápia elméleti megalapozásának egyik jeles képviselője Edith Kramer [1916–2014] osztrák művészetterapeuta, művész volt, aki pszichoanalitikus szemléletű szakemberként munkálkodott. Azt vallotta, hogy az alkotás önmagában gyógyító: Nem szükséges elemezni a művet ahhoz, hogy terápiás hatása legyen. A folyamat – az alkotás maga – az, ami segíti a lelki fejlődést. A művészi kifejezés felszabadítja a tudattalan tartalmakat – hasonlóan a pszichoanalízishez, de nem verbálisan, hanem vizuálisan. A gyerekeknél különösen fontos, hogy a szimbolikus képi kifejezés előbb jön, mint a verbalitás. Így a művészet természetes módja az érzelmi és pszichés feszültségek levezetésének.

Gyakorlata: Sérült, traumatizált vagy pszichésen nehéz helyzetű gyerekekkel dolgozott (pl. menekültek, háborús gyerekek). Fontosnak tartotta, hogy a terapeuta művész is legyen, hogy hiteles kapcsolatot tudjon kialakítani az alkotás folyamatával. Kramer szerint a gyermekek számára az alkotás nemcsak kreatív tevékenység, hanem lelki önvédelem és feldolgozás is. A pedagógusok számára is értékes az a szemlélet, hogy az alkotás nem teljesítmény, hanem kifejezés.

lehetőségének megteremtése volt. Az ingyenes részvétel lehetővé tette, hogy a szakmai közösség szélesebb köre is hozzáférhessen az új módszertani és szemléletbeli inspirációkhoz. A Művészet a segítői kapcsolatokban című konferencia egyedi kezdeményezésként szolgált, mely hidat teremtett a művészet és a segítői hivatások között – megerősítve a közös gondolkodás és a jövőbeli együttműködés szükségességét.

A szerző pszichológus, segítő munkatárs, a Lélekszínező program koordinátora.

ORBÁN IMOLA

imola.orban@bobita.ro

Pislákoló gyertyafény a katolikus iskola előtt

Ismét felcsillant a remény a marosvásárhelyi Római Katolikus Gimnázium újjáalapítását illetően. Ezúttal a megyei tanfelügyelőség is az ügy mellé állt.

Sokadik újjáalapítási kísérletének vágott neki az egyház, a helyi közösség és az önkormányzat, amely fel szeretné támasztani a Római Katolikus Gimnáziumot. Mint ismeretes, az iskolát a román hatóságok több ízben is betiltották: előbb a kommunisták 1948-ban, illetve a közelmúltban – méghozzá két alkalommal. Ezenkívül a bíróság minden más újjáalapítási kísérletet startból elkaszált. Az intézmény létesítését tanfelügyelőségi szinten mindössze Ștefan Someșan egykori főtanfelügyelő támogatta, amiért aztán éveken keresztül zaklatta az Országos Korruptióellenes Ügyészség (DNA). Utódai közül egyetlen főtanfelügyelő sem mert vagy akart kiállni a magyar közösség ügyéért. Mi több, a tanfelügyelőség vezetőtanácsának valamennyi román tagja az évek során következetesen az iskolalétesítés ellen voksolt. Az idén először fordult elő, hogy a vezetőtestületnek nemcsak a kisebbségben lévő magyar tagjai, a román kollégák is beleegyezésüket adták a régi-új iskola létrehozására. Egyetlen személy, Niță Fănică helyettes-főtanfelügyelő szavazatára nem lehetett számítani, de ő is elegánsan próbálta megoldani a dolgokat: nem jelent meg a voksoláson. A tanfelügyelőség álláspontja jogilag mindössze konzultatív, azonban Maros megyében és különösképpen Marosvásárhelyen mindig is érezhető volt, hogy ami nem tetszett az tanfelügyelőség (évtizedek óta kötelező módon) román nemzetiségű vezetőinek, az vesztésre volt ítélve.

Az ingatlanberuházásban reménykednek

A tanfelügyelőségi álláspont nem a magyar közösség iránti hirtelen empátiából ered. Az önkormányzatnak köszönhetően úgy tűnik, megoldódik a kiköltözésre ítélt Unirea Főgimnázium sorsa.

A város néhány éve színrománá „tiszult” elit iskolája évtizedeken keresztül bitorolta, majd bérelte a 2000-es évek elején visszaszolgáltatott épületet az egyháztól. A felekezeti iskola újraindítása és megerősödése fokozatos térvészre ítélte volna az Unireát, amelynek sokáig nem találtak méltó helyet. A mentőövet a Constantin Brâncuși Építészeti Szaklíce-

A magyar oktatásért (is) felelős Antal Levente főtanfelügyelő-helyettes bizakodóan néz az újabb kísérlet elé. „Minden elő van készítve, most már csak a politikumon és a szakpolitikumon múlik az egész” – szögezte le.

um nyújtotta, amely érdeklődés hiányában szinte felszámolódott, pontosabban betagolódott a Ion Vlasiu Faipari Líceumba. A városvezetés szépen felújította és korszerűsítette az Unirea által használt épülettől mindössze kétszáz méterre fekvő campust, amely mindenképpen jobb körülményeket kínál, mint a lepukkant egyházi ingatlan. Úgy tűnik, az elkerülhetetlennek tűnő költözésbe mind a tanerők, mind a szülők beletörődtek. Utóbbiak álláspontja rendkívül fontos, hisz az évek során közülük kerültek ki a magyar felekezeti iskola ellen agitáló, jelentgető és pereskedő személyek.

Az első jogi lépések

A tanfelügyelőség után a marosvásárhelyi tanácsosok is jóváhagyták, hogy a 2025/26-os tanévtől kezdje

tevékenységét a Római Katolikus Gimnázium, amelyet magyar tannyelvű, állami fenntartású felekezeti iskolaként hoznának létre. Az új tanintézmény két helyszínen, a Klastrom (Mihai Viteazul) utca 15. szám alatt és a Rózsák tere 61. szám alatt működne 0–12. osztályos tagozattal. Az elfogadott határozatok az első hivatalos lépést képezik, amelyet a tanügyminisztérium hivatalos iskolaelalapítási rendeletének kell követnie. Ugyanakkor ahhoz, hogy az iskola már 2025 szeptemberétől megnyissa kapuit, a tárcavezető külön engedélyére is szükség van.

A magyar oktatásért (is) felelős Antal Levente főtanfelügyelő-helyettes bizakodóan néz az újabb kísérlet elé. „Minden elő van készítve, most már csak a politikumon és a szakpolitikumon múlik az egész” – szögezte le, hozzátéve, hogy rég nem volt ennyire kedvező a csillagállás az iskola újjáalapítására. Antal az európai szemléletet képviselő pártok közti viszonylagos összefogásra, a prefektus nemzetiségére és az Unirea számára előkészített oktatási feltételekre utalt.

Mint ismeretes, a DNA által felszámolásra ítélt katolikus iskola de iure nem, de facto mégis létezik. Osztályai a Bolyai Farkas Elméleti Líceum keretében működnek – a katolikus egyház Klastrom (Mihai Viteazul) utcai kisebbik épületében. A diákok most is büszkén viselik a rákóczi egyenruhát, és önkéntesen használják az egyházi köszönési formát. Az ünnepségeinket is, mint például a tanévnyitót és -zárót, a gólyabált, a szalagavatót is külön szervezik.

SZUCHER ERVIN

juventus.kronika@gmail.com

Érettségi: tesztgyűjtemény segíti a magyar diákokat

Gyakorlókönyv jelent meg román nyelv és irodalomból, amely az új tantervek szerint az először idén érettségiző magyar diákok felkészülését támogatja. Az RMDSZ és a Communitas Alapítvány közös munkájának eredményeként létrejött kiadványt ingyenesen kapták meg tanintézmények, elsősorban a tantárgyat oktató román szakos tanárok.

A segédanyag segít célzottan felkészülni az érettségire

A tesztekben álló segédanyag a humán és reál, illetve technológiai líceumi képzésben részt vevő diákok számára készült. Profilonként 20-20 érettségi típusú tesztet tartalmaz, a feladatokhoz javítókulcs is jár. A tesztek struktúrája és nyelvi nehézsége

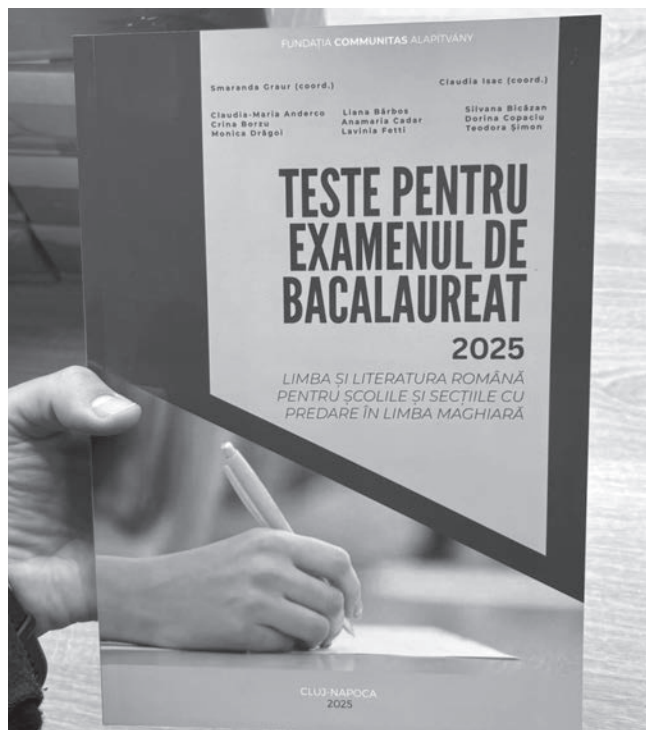
Mihályfalvi Katalin, az RMDSZ oktatásért felelős ügyvezető alelnöke szerint a szakemberek és támogatók összefogásával létrejött feladatgyűjtemény célja nemcsak a 2025-ös érettségire való felkészítés, hanem a hosszú távú, hatékony románnyelv-oktatás megalapozása is.

ségi foka alkalmazkodik a magyar anyanyelvű diákok sajátos nyelvtanulási helyzetéhez, lehetőséget biztosítva arra, hogy célzottabban készüljenek az érettségi vizsgára, akár tanórai keretek között, akár otthon, önállóan. A kiadványt az Országos Tanterv és Értékelési Központ (CNEE) hivatalosan is jóváhagyta, így a pedagógusok bizalommal használhatják a mindennapi oktatásban és az érettségire való felkészítés során – írja az RMDSZ.ro

A segédanyag megvalósítása mögött hónapok kitartó szakmai munkája áll. A tartalmi összeállítást 12 román nyelv és irodalom szakos pedagógus végezte, akik önkéntes és elkötelezett hozzájárulásukkal lehetővé tették, hogy egy valóban használható anyag születhessen, emellett Kallós Zoltán, az RMDSZ oktatási államtitkára, aktív szerepet vállalt a kiadvány jóváhagyásának folyamatában.

Mérföldkő a romániai magyar oktatás történetében

A most megjelent segédanyag jelentős mérföldkő a romániai magyar oktatás történetében. Hosszú évek munkája, szakmai érvelése és egyeztetése kellett ahhoz, hogy a magyar diákok – kisebbségi mivoltukból fakadóan – végre külön, számukra megfelelő román nyelv érettségi tételeket kapjanak. Ezek a tételek nem a román anyanyelvű tanulók szintjéhez igazodnak,

FOTÓ: GÖNCZY TAMÁS

hanem figyelembe veszik a nyelvi környezet és a tanulási feltételek sajátosságait. Ez a változás nem csupán gyakorlati előrelépés, hanem szimbolikus elismerése is annak, hogy a romániai magyar közösség joggal várja el a valós egyenlőség biztosítását az oktatás minden szintjén.

Mihályfalvi Katalin, az RMDSZ oktatásért felelős ügyvezető alelnöke szerint a szakemberek és támogatók összefogásával létrejött feladatgyűjtemény célja nemcsak a 2025-ös érettségire való felkészítés, hanem a hosszú távú, hatékony románnyelv-oktatás megalapozása is.

„Elsősorban meg szeretném köszönni mindazoknak, akik hozzájárultak a projekt sikerességéhez: a szakmabelieknek, akik szakértelemmel és kellő motivációval álltak hozzá a segédanyag elkészítéséhez, a Communitas Alapítvány és az RMDSZ munkatársainak, akik fáradtságot nem kímélve dolgoztak egy jó cél érdekében. Ez a feladatgyűjtemény egy igazi összefogás eredménye. Reméljük, hogy nemcsak a 2025-ös érettségire készülő diákok sikerét segíti, hanem alapot teremt egy hosszú távú, átgondolt és hatékony román nyelvoktatás számára is, amely valódi nyelvi kompetenciát nyújt, nem pedig hátrányt teremt” – fogalmazott Mihályfalvi Katalin a projekttel kapcsolatban.

D. SZ

Új nemzetközi program az identitásfejlesztés és közösségi tanulás szolgálatában

Gyökereket és szárnyakat

A Szilágy megyei Zsobok is csatlakozott ahhoz a „*Roots and Wings – Gyökereket és szárnyakat*” című Erasmus+ projekthez, melynek célja, hogy a nemzeti és kulturális identitás megerősítése révén csökkentse a lemorzsolódást, erősítse a kulcskompetenciákat, és valódi kapcsolatot teremtsen iskola és közösség között. A 2025 márciusában indult kétéves program egyik központi eleme egy 30 órás, mindenki számára elérhető digitális tananyag kidolgozása, amely segíti a pedagógusokat abban, hogy társadalmi hatással bíróról, közösségi projekteket valósítsanak meg saját településükön.

2025. március 1-jén indult az identitásfejlesztés, a közösségi tanulás és az élményalapú oktatás jegyében a *Roots and Wings – Gyökereket és szárnyakat* elnevezésű Erasmus+ nemzetközi projekt. Célja, hogy pedagógiai választ adjon korunk egyik legégetőbb oktatási kérdésére: hogyan segíthetjük a gyermeke-

– Újpedagógia (Magyarország)

A projekt célja olyan adaptálható módszertani innováció kidolgozása, amely hozzájárul az általános iskolás gyermekek nemzeti és kulturális identitásának megerősítéséhez, miközben fejleszti a kulcskompetenciákat, támogatja az esélyegyenlőséget, csökkenti a lemorzsolódást, és elősegíti a társadalmi felelősségvállalás és a vállalkozói szemlélet kialakulását.

A program szakmai alapját a „nyitott iskola” modellje adja, amely az intézmény és a helyi társadalmi-kulturális környezet aktív kapcsolatára épül.

A közösségi iskola olyan oktatási intézményként értelmezhető, amely tudatosan és strukturáltan épít kapcsolatot a helyi társadalom szereplőivel – önkormányzatokkal, civil szervezetekkel, kulturális és gazdasági intézményekkel, valamint a lakossággal. E kapcsolatok nem csupán formális jellegűek, hanem tartalmi, kooperatív alapon szerveződnek: az iskola pedagógiai gyakorlatába, programjába és mindennapi működésébe szervesen integrálja a lokális értékeket, tudásformákat és erőforrásokat. Ily módon a közösségi iskola nemcsak oktatási funkciót tölt be, hanem a helyi közösségi élet egyik aktív és alakító szereplőjévé válik, ahol a tanulás és a közösségfejlesztés folyamata egymással szoros kölcsönhatásban zajlik.

Ez az intézménytípus egyre inkább az úgynevezett új lokalitás keretében értelmezhető, és pedagógiai értelmezése szerint az iskola nem izolált intézményként, hanem a helyi társadalmi hálózat aktív és értékteremtő csomópontjaként működik. Ez a szerepvállalás túlmutat az infrastrukturális együttműködésen: tematikus és tartalmi szinten

is megnyilvánul, például a helyi kulturális és gazdasági szereplők bevonásában, a generációk közötti tudásátadás támogatásában, közösségi események szervezésében, valamint a helyi hagyományok és értékek pedagógiai hasznosításában.

A közösségi iskola tehát a társadalmi integráció, a demokratikus részvétel és a tanulás új formáinak színtereként értelmezhető, amely hozzájárul a lokális társadalom megerősödéséhez és a tanulók komplex kompetenciafejlesztéséhez.

A diákok számára olyan pedagógiai környezetet kíván teremteni, amely támogatja a kötődés erősödését saját közösségükhöz és településükhöz, növeli a társadalmi felelősségvállalást, miközben a tanulás személyessé és relevánssá válik számukra. Cél elérni, hogy az iskola ne elszigetelt intézményként működjön.

A közösségi iskola olyan oktatási intézményként értelmezhető, amely tudatosan és strukturáltan épít kapcsolatot a helyi társadalom szereplőivel – önkormányzatokkal, civil szervezetekkel, kulturális és gazdasági intézményekkel, valamint a lakossággal. E kapcsolatok nem csupán formális jellegűek.

ket abban, hogy erős identitással, aktív közösségi jelenlétrel és a tanulás iránti elköteleződéssel nőjenek fel.

Az Európai Unió Erasmus+ programja keretében a 2024-2-HU01-KA210-SCH-000292297 azonosítószámú, 60000 eurós támogatással megvalósuló kétéves futamidejű projektben a következő partnerintézmények vesznek részt:

– Bugaci Óvoda és Általános Iskoláskorú Gyermekekért Alapítvány – Rigó József Általános Iskola (Bugac, Magyarország)

– Dr. Molnár János Gimnáziumi Iskola (Zsobok, Románia)

Goethe gondolata, mely szerint „... a gyermekeknek két dolgot kell adnunk: gyökereket és szárnyakat”, különösen fontos a közoktatás szemszögéből is, hiszen az iskolának egyszerre kell megerősítenie a tanulók identitását és értékrendjét, miközben támogatja őket abban, hogy szabadon gondolkodó, kezdeményező és kreatív egyéniségekké váljanak.

A „Roots and Wings – Gyökereket és szárnyakat” című Erasmus+ projektben részt vevő pedagógusok

E projekt különös hangsúlyt fektet a helyi értékekre, erőforrásokra, valamint az élményszerű, tapasztalati tanulásra. A diákok számára olyan pedagógiai környezetet kíván teremteni, amely támogatja a kötődés erősödését saját közösségükhöz és településükhöz, növeli a társadalmi felelősségvállalást, miközben a tanulás személyessé és relevánsá válik számukra. Cél elérni, hogy az iskola ne elszigetelt intézményként működjön, hanem társaként kapcsolódjon a helyi közösségekhez, értékekhez, hagyományokhoz.

A fejlesztés első lépéseként 2025 tavaszán Budapesten kétnapos műhelymunka keretében hatfős szakmai csapat kezdte meg a „Roots and Wings – Gyökereket és szárnyakat” című projekt egyik kulcselemének, a 30 órás innovatív magyar–angol nyelvű e-learning tananyagnak a kidolgozását és a fejlesztési irányok meghatározását.

A kidolgozás alatt álló tananyag középpontjában a *lokális társadalmi és természeti környezetre nyitott iskola* modellje áll, amely az iskolát közösségi térére alakítja, összehozva generációkat és helyi szereplőket.

A május 23–24-én megszervezett találkozó célja volt:

- A képzés kompetenciarendszerének kidolgozása, amelyek a tananyaghoz kapcsolódnak, kiemelt figyelemmel a társadalmi érzékenységre, a

projektalapú tanulásra és az interdiszciplinaritásra.

- A tananyag szakmai tartalmának megalapozása, amelyek többek között az ifjúsági részvétel, a közösségi szerepvállalás, valamint a kulturális identitás fejlesztésének lehetőségeit dolgozzák fel.

- A tananyag pilotszakaszának kereitől való egyeztetés, amelyben 40 magyarországi és erdélyi pedagógus teszti majd a tanultakat.

A 2025 októberére elkészülő digitális tananyagot a pilotprogram időszakában pedagógusok tesztelik majd, ahol megtanulhatják, hogyan szervezzenek társadalmi hatással bíró, az iskola falain túlmutató projekteket saját településük legfontosabb szereplőinek bevonásával, és képet kapnak számtalan innovatív, tantárgyi szinten is hasznosítható módszerről és jó gyakorlatról. A kiválasztott oktatók részt vehetnek két tanulmányúttal ötvözött helyszíni képzésen is.

Az e-learning képzés mindenki számára nyitott, ingyenesen elérhető lesz, segítségével az érdeklődők megismerkedhetnek többek között az ifjúsági részvétel fogalmával, a társadalmi felelősségvállalás növelésének lehetőségeivel települési szinten, a kulturális identitás kialakításának módjaitól és lehetőségeivel.

A projekt távlati célja, hogy a tudást megszerző pedagógusok olyan

projekteket tudjanak megvalósítani, amelyek hatása saját településükön is érvényesülni fog, résztvevői nemcsak az iskola tanulói, de a település releváns szereplői is. A program során összegyűjtött jó gyakorlatok és a bevont pedagógusok által megvalósított projektek egy ingyenesen letölthető kiadványban kerülnek megjelentetésre.

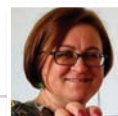
A programot Magyarországon az *#újpedagógia* szakmai közösség koordinálja, amely a tananyag akkreditálását is tervezi, így a részt vevő pedagógusok a gyakorlati tudás mellett 30 kreditpontot is szerezhetnek.

A 24 hónapos projekt nyitott minden érdeklődő pedagógus és közösségi szereplő számára, akik elkötelezték a helyi értékek megőrzése, az identitásfejlesztés és az élményalapú tanulás mellett, akik tenni szeretnének a gyermekek helyi kötődésének, identitásának és tanulási motivációjának megerősítéséért.

Az érdeklődők, minden tevékenységről tájékozódhatnak a projekt Facebook oldalán (<https://www.facebook.com/rootsandwingsproject>).

A szerző magyartanár, pályázati felelős.

GÁL-IANKÓ KATALIN
daragicskatalin@gmail.com

Négyszáz hallgató tanulhat a BBTE frissen megnyílt orvosiján

A kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem (BBTE) megnyitotta hivatalosan 23. karát, az Orvos- és Egészségtudományi Kart. Amint a felsőoktatási intézmény közölte, a május végén tartott megnyitón jelen volt Daniel David egyetemi tanár, pszichológus, oktatási és kutatási miniszter, a BBTE korábbi rektora, az orvosi szakterület neves képviselői Kolozsvárról és Bukarestből, valamint a bukaresti Carol Davila Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem képviselői. A BBTE legújabb kara az egészségtudományok területén folytatott oktatás és kutatás ha-

gyománját folytatja, az intézmény célja, hogy támogassa az orvostudományi tevékenységeket, semmiképp nem kíván versengeni az orvosi egyetemekkel.

Nemzetközi rangsorokban a BBTE

Daniel David egyetemi tanár, pszichológus, oktatási és kutatási miniszter, a BBTE megválasztott rektora az új kar szükségességére és jelentőségére hívta fel a figyelmet: „Ezzel a lépéssel a BBTE-n is megvalósul, ami a nemzetközi akadémiai szférában természetes, és így az egyetem lefedi az összes jelentős tudományterületet – ahogy azt már 2020 óta tervezzük, hiszen a világon alig találunk olyan elismert, átfogó kínálatú egyetemet, amelynek ne lenne orvosbiológiai komponense – ahol sokat publikálnak és sokat hivatkoznak –, amely a maga rendjén a láthatóságban és a nemzetközi rangsorokban is megmutatkozik. Egyértelmű, hogy a BBTE mint átfogó kínálatú egyetem, az ország legnagyobb akadémiai közössége olyan teret kínál, amelyben az orvosi képzés interdiszciplináris jellege a leginkább érvényesülhet és fejlődhet.” „Azt szeretném, ha az új kar interdiszciplinárisan fejlődhetne, ha olyan programok működhetnének itt, amelyek a minőség szempontjainak tesznek eleget, nem a mennyiségi szempontoknak, s ahol a képzés alapját a kutatási – fejlesztési – innovációs tevékenység adja. Ezáltal a karról rendkívül jól felkészült humán erőforrás léphet ki, grantokhoz férhetnek hozzá, növekedhet a nemzetközi láthatóság és az idézettség” – fűzte hozzá Daniel David. A már létező, orvosi profilú szakokra a felvételt az adott képzési programok esetében meghatározott kritériumok szerint szervezik meg; ezek a szempontok elérhetők az illetékes karok honlapján.

1948-ig működött orvosi az egyetemen

A becsült beiskolázási keretszám körülbelül 400 hely, és a felvételt nyert hallgatók a 2025–2026-os tanévtől kezdődően a BBTE Orvos- és Egészségtudományi Karán folytatják tanulmányaikat. Az orvostudományok hagyománya a BBTE-n már 1775/1776-ban, az Universitas Claudiopolitana (Kolozsvári Egyetem) elindulásával megalapozódott, és folytatódott a későbbi magyar, majd román tannyelvű egyetemen egészen 1948-ig, amikor a kommunista reformok során az orvosbiológiai komponens leválasztották a BBTE-ről (akkor Victor Babeş Egyetem). A BBTE a Kolozsvári Egyetem jogutódja, és így továbbörökíti an-

„A már létező szakoktól indulunk, és új programokat dolgozunk ki, amelyek a társadalom fontos problémáira keresnek megoldásokat.”

„Ezzel a lépéssel a BBTE-n is megvalósul, ami a nemzetközi akadémiai szférában természetes, és így az egyetem lefedi az összes jelentős tudományterületet – ahogy azt már 2020 óta tervezzük, hiszen a világon alig találunk olyan elismert, átfogó kínálatú egyetemet, amelynek ne lenne orvosbiológiai komponense.”

gyománját folytatja, az intézmény célja, hogy támogassa az orvostudományi tevékenységeket, semmiképp nem kíván versengeni az orvosi egyetemekkel.

A BBTE szervezeti öröksége

„Egyetemünk új kara az elődintézményünk átfogó szervezeti hagyományait és örökségét állítja helyre, a világ vezető egyetemeivel összhangban. A BBTE közösségében már jelenleg is számos egészségügyi és orvosi szakember tevékenykedik – állandó oktatók, határozott időre alkalmazott vagy együttműködő partnerek –, ez stabil alapot biztosít számunkra az elinduláshoz” – fejtette ki Adrian Petruşel egyetemi tanár, a BBTE ideiglenes rektora. Márkó Bálint egyetemi tanár, a Magyar Tagozat vezetője, a BBTE oktatásért-curriculumért, versenyképességért, valamint a kihelyezett tagozatokért felelős rektorhelyettese, a BBTEMed stratégiai

nak hagyományait is, ezért már 2020-ban létrehozta az Egészségtudományi Iskolát (School of Health), amely 2022-ben szintet lépett, amikor létrejött az UBB School of Health – UBBMed (<https://ubbmed.ubbcluj.ro/>). A 2025-ben megalapított Orvosi és Egészségtudományi Kar így a BBTEMed központi egységévé válik.

ÖSSZEFOGLALÓ

„Mindenkinek kötelessége lenne ápolnia az anyanyelvét”

Hatalmas motivációként szolgál a Tüzes Bálint-díj Rus Lilla számára, akit a kitüntetés megerősíti abban, hogy jó úton halad. A szatmárnémeti Kölcsey Ferenc Főgimnázium 11. osztályos diákja a magyar nyelv ápolásának fontosságáról, az írói pályához kapcsolódó álmáról beszélt.

– Az Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetsége nemrég neked adományozta a Tüzes Bálint-díjat, miután több helyesírási versenyen kimagasló eredményt értél el. Mit jelent számodra ez a kitüntetés, illetve hogyan élted meg a díjátadó pillanatot a Magyar Nyelv Napjai rendezvényen?

– A díjátadó pillanataiban rengeteg gondolat és érzés kavargott bennem, de talán leginkább az őszinte öröm sugárzott belőlem. Ez a díj hatalmas megtiszteltetést jelent számomra, hiszen olyan neves szakemberek ítélték oda nekem, akik már nagyon sok időt és energiát szenteltek a magyar nyelv szépségeinek megismerésére és megismertetésére. Emellett hatalmas motivációként is szolgál, hiszen ez a díj megerősít abban, hogy jó úton haladok, és egyáltalán nem volt hiábavaló az a tengernyi óra, amelyet az anyanyelvem ápolására szenteltem.

– Milyen út vezetett idáig? Melyek voltak számodra a legemlékezetesebb anyanyelvi versenyek, rendezvények vagy felkészülések az elmúlt években?

A díjat Tüzes Bálint erdélyi magyartanár, újságíró, költő, az Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetsége hűségese tagja emlékére testvére alapította 2017. január 27-én azzal a céllal, hogy Tüzes Bálint emlékét a díj évenkénti odaítélésével, ameddig lehet, fenntartsa. Évente egy (rendkívüli esetben legfeljebb két) díj ítéltethető meg olyan általános iskolás vagy gimnazista diáknak, aki iskolai tanulmányai során minél több anyanyelvi tevékenységen, versenyen szerepelt sikeresen, vagy kimagasló eredményt ért el.

– Anyanyelvi versenyen legelőször elemi osztályos koromban vettem részt, amikor megismerkedtem a Fürkész helyesírási és nyelvhelyességi versennyel. Az ott elkezdett útról pedig azóta sem tértem le, hiszen az elmúlt években rendszeres résztvevője voltam a Simonyi Zsigmond és Implom József helyesírási versenyeknek, valamint a Mikes Kelemen magyar nyelv és irodalom tantárgyversenynek. Ezek mindegyike fontos szerepet játszott az életemben, hiszen a felkészülések és a dolgozatírások során nemcsak szellemileg, hanem emberileg is rengeteget fejlődtem. Tanultam helyesírási szabályokról és irodalmi szövegekről, ugyanakkor tanultam az élet játékszabályairól, mélységeiről és magasságairól is.

– Mit gondolsz, miért fontos a mai fiataloknak, hogy ápolják a magyar nyelvet, és aktívan részt vegyenek anyanyelvi versenyeken, irodalmi programokon?

– Úgy gondolom, az élet megpróbáltatásai sajnos sok fontos értékünkötől megfoszthatnak minket, és nem szabad hagynunk, hogy az anyanyelvünk is közéjük tartozzon. Emiatt szerintem minden embernek – idősnek és fiatalnak egyaránt – valamilyen szinten kötelessége lenne ápolnia az anyanyelvét, erre pedig kiváló lehetőséget nyújtanak a különböző irodalmi versenyek. Ezek nemcsak a magyar nyelv szépségeit és különlegességeit ismertetik meg a résztvevőkkel, hanem lehetővé teszik a bennük rejlő kreativitás és tehetség kibontakoztatását is, miközben – véleményem szerint – a személyiségfejlődéshez is nagymértékben hozzájárulnak.

– A tavalyi évben Kós Károly-díjjal is kitüntettek a magyar nyelv és irodalom terén elért kimagasló eredményeid elismeréseként. Mi ösztönöz a mindennapokban, mi az, ami miatt új kihívásokat vállalsz?

– Leginkább az irodalommal kapcsolatos céljaim elérése motivál a

mindennapokban. A nehezebb pillanataimban sokszor emlékeztetem magam arra, hogy miért küzdök, mi az, ami az akadályokkal övezett út végén várhat rám. Emellett folyton keresem a lehetőségeket a fejlődésre, önmagam és a saját gondolatvilágom kifejezésére. Emiatt mindig lelkesen nézek szembe az új kihívásokkal.

Rus Lilla, a szatmári Kölcsey Ferenc Főgimnázium 11. osztályos diákja

– Van-e olyan álmod, célod a jövőre nézve, ami kapcsolódik a magyar nyelvhez, akár tanári, írói pályához? Hol látod magad néhány év múlva?

– Nagyon szeretném, ha az irodalom nemcsak a jelenemet, hanem a jövőmet is meghatározná. A legnagyobb álmom válna valóra, ha egyszer sikeres íróként hivatkoznának rám, ha látnám a saját könyveimet irodalomkedvelő emberek kezében. Emellett az is hatalmas boldogságot jelentene számomra, ha a jövőben a saját drámai szövegemet látnám egy színház nagyszínpadán életre kelni. Ezek mind olyan álmok, amelyek megvalósítása örömmel töltene el, de ha esetleg nem sikerül elérnem a céljaimat, egészen biztos vagyok benne, hogy az irodalom iránti szeretetem akkor is végigkíséri majd az életemet.

B. L. J.

FOTÓK • FARKAS LONAJANKA

Búcsú az alma- – ballagás a S Kollégiumban

Mintegy 90 diák ballagott el a seps
május 30-án. A rangos, nagy múltú h
lya – matematika–informatika, termé
búcsút az alma matertől, hogy elindu
alapították, az intézmény névadója g
és a székelység adományai révén ala

a matertől

Székely Mikó

iszentgyörgyi Székely Mikó Kollégiumban
háromszéki oktatási intézmény három osztá-
észettudomány és társadalomtudomány – vett
ljon a nagybetűs Életbe. Az iskolát 1859-ben
gróf hídvégi Mikó Imre, akinek alapítványa
akult meg a tanintézet.

Medvékről szóló vándor látogatóterem

A medvékről, az ember-medve békés együttéléséről szeretne információkat megosztani a diákokkal a Project Bag Egyesület, amely Székelyföld első vándor látogatótermének, a TusnadEcoBear MobilCave-nek a létrehozására gyűjt támogatást. Kozma Kis Emese projektvezető elmondta, a mobil oktatási csomag célja, hogy a logisztikai nehézségek ellenére is elérjék a gyerekeket, akik nem tudnak eljutni a tusnádfürdői látogatóközpontjukba. Mint kifejtette, a MobilCave révén első körben legalább 15 iskola 600 tanulóját szeretnék elérni, főként Csíkszereda és Alcsík térségében, ahol már partneriségekkel rendelkeznek. Ugyanakkor nyitottak arra is, hogy más megyékből érkező megkereséseknek eleget tegyenek, amennyiben a finanszírozási lehetőségek bővülnek. A kezdeményezéshez a Fuss NEKI! adománygyűjtő program keretében várták a támogatásokat június elejéig, a projekt létrejöttét azonban továbbra is lehet segíteni.

„A program lebonyolításáért két kollégánknak felel majd, akiket kiképeztünk az oktatási anyag bemutatására. Ők már korábban is részt vettek hasonló munkában: önkéntesként kapcsolódtak be, később pedig projektalapon dolgoztak iskolás csoportokkal, terepen és a látogatóteremben egyaránt. Programunk három nyelven (magyarul, románul és angolul) lesz elérhető, és munkatársaink interaktív elemekkel – megfogható tárgyakkal, játékos eszközökkel – teszik testközelivé a tanulást” – magyarázta a Project Bag Egyesület elnöke.

Kozma Kis Emese a MobilCave ötletének megszületéséről is beszélt. Mint mondta, a projekt alapját a TusnadEcoBear kezdeményezés tapasztalatai jelentik. Ezt korábban az Accent geoökológiai szervezet hozta létre norvég támogatás révén, és az ember-medve békés együttélésének népszerűsítését tűzte ki célul. A program négy pillérre épült, ezek egyike a tusnádfürdői látogatóterem, amely interaktív elemek segítségével mutatja be a medvékkel kapcsolatos tudnivalókat. Emellett létrehozták a TusnadEcoBearWatch nevű mobilalkalmazást is, amelyen keresztül a felhasználók valós időben jelenthetik a nagyvadak jelenlétét a környéken. A projektvezető szerint az applikáció segítségével az észlelések közvetlenül a helyi beavatkozó csapatokhoz jutnak el, így a hagyományos riasztási rendszerekhez képest lerövidül a reakcióidő. Emellett az alkalmazás oktatási célokat is szolgál: a gyerekeket megtanítja felismerni a medvék jelenlétére utaló nyomokat, és az adatgyűjtés GPS-koordinátákkal kiegészítve tudományos szempontból is értékes bázist képez. A kezdeményezés további pillérei között szerepel a TusnadEcoBearFest, egy tematikus fesztivál, amely elsősorban a családokat, gyerekeket és turistákat szólítja meg. A negyedik, szakmai pillért a TusnadEcoBearConf tudományos konferencia jelenti, amely mára nemzetközi szintre nőtt ki magát, tavaly már 14 országból érkeztek résztvevők.

A medvékről, az ember-medve békés együttéléséről szeretne információkat megosztani a diákokkal a Project Bag Egyesület

„A Project Bag Egyesület három évvel ezelőtt vette át a TusnadEcoBear projektet az Accent egyesülettől, melynek munkatársa, Imecs István biológus a mi kollégánk is, így neki köszönhető. A munka folytatásához folyamatosan keresünk támogatókat, a WWF Románia stabil partnerünk, európai uniós alapítványok is finanszíroznak, ugyanakkor partnerkapcsolatokat alakítottunk ki olyan nemzetközi szervezetekkel is, amelyek más országokban hasonló ember-medve konfliktuskezeléssel foglalkoznak” – részletezte a civil szervezet vezetője. Kozma Kis Emese hangsúlyozta, hogy a tusnádfürdői jó gyakorlat kézzelfogható eredményeket hozott. Mint ismeretes, a térségben korábban rendszerezettek voltak a medvék okozta károk és konfliktusok, amelyek hátterében többek között az állt, hogy a Hargita megyei település kezdte kinőni magát, ezért az emberek lakóterülete egyre közelebb került a vadállatok élőhelyéhez. A probléma súlyosbodását tovább fokozta, hogy a medvéket turisztikai attrakcióként használták, etették, így azok hozzászoktak az emberi jelenlétnek. A helyzetet azonban különböző beavatkozásokkal sikerült javítani: elektromos kerítések, medvebiztos szemetek és a nagyvadak számára nem vonzó gyümölcsfajták telepítése, valamint széles körű oktatási és tudatosító kampányok révén. „Az egyik legfontosabb eredmény, hogy tavaly már nem érkezett hivatalos jelentés medve okozta kárról. Célunk, hogy ezt a sikertörténetet fenntartsuk, és más településekre is eljuttassuk. Egyelőre Alcsíkon és Hargita megyében terjeszkednénk, de természetesen szívesen elmegyünk más térségekbe is, ahol aktuális a medvekérdés” – részletezte a projektvezető.

B. L. J.

A szórványgyerekekhez is eljutna a Dobbanó Hangok

Az emberiség fejlődéstörténetét mutatja be gyerekeknek a Dobbanó Hangok interaktív előadás, amelyet Ferencz Áron álmodott meg. A sepsiszentgyörgyi születésű, magát vándorzenészként meghatározó dobos a kezdeményezés céljáról, a szórványtelepülésekre való eljutásról beszélt.

Élménypedagógiai és zenei formában szeretne eljutni a legkisebb szórványtelepülésekre is a Dobbanó Hangok Egyesület, amely egy koncert-tanórából, gyermekelőadásból született meg. Ferencz Áron, a Dobbanó Hangok előadás megálmodója kiemelte, ezekre a helyszínekre nem csupán zenét visz, hanem olyan élményt, amely egyes gyerekek számára az első kapcsolat a művészetel.

Mint kifejtette, a Dobbanó Hangok egy egyszereplős, interaktív előadás, amely az emberiség fejlődéstörténetét az ütőhangszerek és a zene történetén keresztül mutatja be gyerekeknek. A program múltat, jelent és jövőt összekapcsoló kalandozás, amely a hang, a tudat és a természet összefüggéseit tárja fel a fantázia és a hangszerek segítségével. A koncerttanóra első számú célja, hogy megszerettesse a zenét, felébressze a gyermekekben a kreatív önkifejezés vágyát, és ösztönözze őket az alkotás örömére.

A sepsiszentgyörgyi születésű dobos felidézte, hogy az előadás két éve kezdett formát ölteni, majd egyre több helyre hívták, ő pedig egyre világosabban látta misszióját, ami a gyerekekkel és fiatalokkal való foglalkozás. Azonban azt még nem látta, miként tudná egymaga véghez vinni mindazt, amit küldetésének érez, így született meg a gondolat, hogy egyesületet alapítson.

Rámutatott, a nonprofit szervezet 2023 nyarán való bejegyzésével egy öt éves álom vált valóra. A program különösen fontos szerepet kap olyan magyarlakta településeken, ahol a kötelező iskolai tevékenységeken kívül kevés a

művészeti vagy élményalapú kezdeményezés. Az egyesület célja, hogy ezeken a helyeken anyanyelven szólítsa meg a gyerekeket, mert „az így elültetett értékmagok sokkal gazdagabban tudnak kibontakozni”.

Az első szórványturnéra idén január végén került sor, ennek hangulatáról is mesélt az ötletgazda. „Azoknak a gyerekeknek a szemében, akikkel itt szembenéz az ember, ott van a nyitottság, az igény és a hála. Érzed, hogy értékmagokat ültetsz. Van, akinek én vagyok az első előadó az életében. Amikor egy hatéves gyerekkel találkozol, aki a falu határát sem igazán hagyta el, és alig találkozott művészettel, akkor az előadás egészen más élmény. Én ezekben a szemekben látom a küldetésem” – fogalmazott Ferencz Áron.

A kezdeményezés célcsoportjára kitérve elmondta, ez a totyogóktól a tízenkettedik osztályosokig terjed, a formát pedig mindig az adott korosztályhoz igazítja. A kisebbeknél mesés kaland, a nagyobbaknál játékos tanóra, a kamaszoknál, középiskolásoknál pedig mélyebb gondolatokat, tudati és lelki párhuzamokat is felvető beszélgetés formájában valósul meg az előadás. A zenész szerint a hiteles megszólaláshoz a gyerekek nyelvén kell tudni beszélni, és ez a bizalomépítés kulcsa.

Mivel interaktív programról van szó, a résztvevők száma korlátozott: maximum 50-60 gyerek vehet részt egyszerre, gyakran több egymást követő, 50 perces alkalomra kerül sor egy-egy iskolában, mindig újrhangolva, újra felépítve a teret, hiszen minden műsor meglepetéssel kezdődik.

Ferencz Áron arról is beszélt, hogy a szórványprogramban több mint száz intézmény szerepel, jelenleg hét erdélyi megyével – Kovászna, Hargita, Maros, Szilágy, Kolozs, Bihar és Szatmár – van élő kapcsolatban. Az idei év második nagy célkitűzése az első Erasmus+ program megvalósítása. A projekt révén

FOTÓK: ORBÁN ESZTER

Sepsiszentgyörgy mellett egy tíznapos nemzetközi tábort szerveznének, harminc európai fiatal részvételével. Emellett diaszpórák kapcsolatok kiépítése is folyamatban van, és a Dobbanó Hangok előadás akár már össze is eljuthat határon túli magyar közösségekhez is.

Ferencz Áron hangsúlyozta, hogy a projekt „kimeríthetetlen”, és a következő években is a zene nyelvén kívánja megszólítani azokat a gyerekeket, akikhez másképp talán nem jutna el ilyen típusú figyelem, bizalom és érték.

B. L. J.

Felesleges lenne az ember-állat viszonyról szóló tantárgy bevezetése

Állatokról szóló választható tantárgyat vezethetnek be a romániai általános iskolákban a 2026–2027-es tanévtől, amelyben arra tanítanák a gyerekeket, hogy felelősen, empátiával és tisztelet-

al az állatokról, hanem olyan tudással véteznék fel a diákokat, amelyre a mindennapi életben szükségük lehet: például, hogy a hegyi tőrakon nem szabad a kukázó medvéket etetni, a házi kedvenceket ivartalanítani kell, az állatkínzás bűncselekmény, vagy a szabad levegőn nevelt tyúkok tojásai egészségesebbek. Az 5–6. osztályosok számára választható tantárgy ötletgazdája Hilde Tudora, az Ilfov megyei önkormányzat állatvédelmi igazgatóságának vezetője, a tárgyat kísérleti jelleggel már több Ilfov megyei iskolában is bevezették.

Az új tantárgy oktatásának lehetséges formáiról Marosán Rékával, a mezőpaniti Kádár Márton Általános Iskola biológiai tanárával beszélgettünk. A Marosvásárhelytől 13 kilométerre a Mezőség irányában található településen 30 éve oktató biológiai tanár a Krónikának elmondta, üdvözlendő, hogy hangsúlyt kapna az oktatásban az ember és az állatvilág közötti kapcsolat, viszont nem lenne szerencsés tantárgyként bevezetni a diákok amúgy is zsúfolt órarendjébe. „Fontosnak tartom, hogy a gyerekeket érzékenyítsük, fogékonnyá tegyük az állatvilág iránt, viszont ezekre a témákra ki lehet térni a biológia-földrajz órák keretében is” – magyarázta a biológiai tanár. Hozzátette, az állatvédelem része a törzssanyag 5. osztályban, de ki lehet rá térni 8. osztályban is a környezetvédelem keretében, nem szükséges heti óraszámra lebontva egész tanévre kiterjeszteni, mert úgyis túlterheltek a diákok. Rámutatott, tantárgyként csak nagyon jól kidolgozott koncepció és módszertan szerint lenne érdemes oktatni a témát, különben ez a tárgy is ugyanúgy a töltelék tantárgyak sorsára jutna, mint az egészségügyi vagy állampolgári nevelés. „A romániai oktatás egyik hátránya, hogy több tantárgyat csak elméleti szinten oktatnak, nincs sem idő-, sem anyagi keret arra, hogy a gyakorlat is része legyen a tananyagnak. Sok esetben hiányzik a

módszertan is, így nagyon nehéz egy 50 perces órát tartalmasan felépíteni, a diákok számára élményalapú, hasznos tudást átadni” – magyarázta a biológiai tanár. Mint fogalmazott, akkor lenne értelme ennek a tantárgynak, ha elméleti megközelítés helyett a gyakorlaton lenne a hangsúly, például ha ellátogathatnánk egy állatorvosi rendelőbe, és a diákok testközelből láthatnák, hogyan zajlik egy műtét, vagy hogyan kell szakszerűen ellátni egy sérülést. Ez azonban sok esetben idő és anyagi támogatás hiányában kivitelezhetetlen.

Problémásnak tartja továbbá Marosán Réka biológiai tanár azt is, hogy az Edupedu oktatási portálon közzétett tantárgyismertető szerint az állatokkal kapcsolatos és segítségükkel megtanulható viselkedési szabályokról, a közösségi létről és felelősségről szóló tananyag leadásához nincs szükség szaktanárookra, ezekről a témákról akár az osztályfőnök, a biológia-, a földrajz-tanár, vagy a vallásoktató is elbeszélgethet a tanulókkal. „A tantárgy oktatásánál óhatatlanul érinteni kell olyan területeket is, amelyek szaktudást igényelnek, például az állatok anatómiája, viselkedése, ökoszisztémák működése, amelyek nem feltétlenül képezik részét a különböző szakterületeken oktató tanárok ismeretkörének. Előfordulhat, hogy egyes kollégák – akik faluhelyen élnek, kertészkednek vagy háziállatokat tartanak, van házi kedvencük – valamely aspektusból közelebb állnak a témához, azonban számukra is komoly felkészülést igényelhet az anyag szakszerű átadása” – mutatott rá a biológiai tanárnő.

Arról is beszélt, hogy az ember és az állatok kapcsolatának megismerésére alkalmasak a Zöld vagy az Iskola más-ként hét programjai, amelyek keretében számos interaktív programot szervezhetnek a témában.

D. SZ.

FOTÓ: FREEPIK.COM

tel viszonyuljanak a környezetükben élő házi- és vadállatokhoz. Az elképzelés szerint a tantárgyat civil szervezetek, állatorvosi rendelők és állatmenhelyek közreműködésével oktatnák. Az órákon nem általánosságokat tanítanának

Kamaszok, akik kétségbeesetten várják a visszajelzést

Jó ideje érzem azt, hogy azt a két világot, amelyben a mai kisgyerekek/kamaszok élnek és a miénket, felnőttként meglehetősen nagy szakadék választja el egymástól. Sokáig abban a hitben éltem, hogy az a világ, amelyikbe mi nem látunk bele, maximum azt a rossz hatást váltja ki a gyerekeinkből, hogy figyelmetlenebbek lesznek, nem tudnak fára mászni, esetleg türelmetlenebbek, mert mindig mindent elérnek, beszűkül a közlésviláguk, meg hasonló „apróságok” (elnézést kérek, hogy apróságnak látom most már). Mindig azzal vigasztaltam magam, hogy egye fene, nem az enyém a jövő, ők bizonyára megtalálják a maguk helyét abban. Rá kellett döbbernem, hogy egyáltalán nem így van. Erre a megdöbbentő felismerésre egy nemrég megjelent filmsorozat juttatott. Kétségbeesetten vettem tudomásul, hogy az a világ, amibe nem látok bele, nemcsak a képességeiket változtathatja meg, hanem a személyiségüket is teljesen a fejére állíthatja. Szülőnek lenni, azt hiszem, sosem volt könnyű. Ám amikor arról szólt a világ, hogy a gyereked tetteit (jót vagy rosszat) láthattad, hallhattad, akkor tisztában lehettél azzal, hogy nagyjából hogyan avatkozz be, miként tereld az általad jónak gondolt útra.

Kedves Szülő! Onnantól kezdve, hogy a gyereked kezében telefon van, amelyről eléri a világot, a neveléséhez kapsz még valakit, akiről sejtelled sincs, hogy ki az. A szobájában, biztonságban tudod a gyereket, és sejtelled sincs arról, hogy minek lehet kitéve: közösségi oldalak tömkelege tárt karokkal várja azokat a kamaszokat, akiknek a lelke mindenre fogékony. Keresik önmagukat, keresik a mindenféle visszajelzést önmaguknak, önmagukról. És ezt megtalálják vagy így, vagy úgy.

Nincsen képem arról, hogy manapság mikor adnak teljes sáv szélességgel telefont a gyerekek kezébe. Azt már látom, hogy egyetlen megoldás pedig ez lehetne: ennek minél magasabb életkorba való odázásával, amikor már a gyerek képes lesz elválasztani a realitást attól a valóságtól, amit a közösségi média a fejéhez nyom. Amikor már rendelkezik annyi önismerettel, önbizalommal, hogy nem tudják mindenféle nyomorúságos influenszerek annyira befolyásolni, hogy arra teszik fel az életüket, hogy olyanná váljanak, mint akiket bálványoznak.

Miután – az átlaghoz képest későn – regisztráltam az első és egyben máig számomra egyetlen közösségi hálóra, hozám közel álló fiatalok néha napján meg-megszúrtak azzal, hogy nem a rendeltetésüknek megfelelően használok az emojiakat.

Pedig higgyétek el, ennek külön ábécéje van, ami napról napra változik (és azt hiszem, itt bukunk el a leghamarabb, nem tudunk és nem is akarunk lépést tartani). Mindennek jól körülhatárolt jelentése van, amit csak mi nem értünk, de azok sajnos igen, akiket féltünk. Nem kapjuk fel a fejünket, ha a

FOTÓ: FREPIK.COM

„Onnantól kezdve, hogy a gyereked kezében telefon van, amelyről eléri a világot, a neveléséhez kapsz még valakit, akiről sejtelled sincs, hogy ki az”

gyerekünk telefonjában szívecskét látunk, fejecskét, gyümölcsöt, zöldséget és egyéb „cukiságot”. Pedig ha nem értjük, akkor olyan, mintha lejtőn lefelé fék nélkül elengednénk a gyereket. Ezt pedig senki sem tenné.

Nem akarlak megijeszteni.

Vagy igen, meg akarlak ijeszteni. Tarts lépést, vagy tartsd a szemed a gyereked képernyőjén. Ha ezt nem tudod megtenni, akkor legyen a gyereknek telefonja, amiről téged fel tud hívni.

Telefonja. Nem Facebookja, Instagramja, Twitterre, TikTokja, és sorolhatnám... ha tudnám.

Nem akarok spoilerezni, ezért nem megyek bele a film elmesélésébe (Kamaszok – Netflix). Pedig onnan indultam ki. Aki teheti, nézze meg, akkor remélem, megérti felindultságomat. (A Netflix szolgáltatón látható sorozat története dióhéjban: amikor egy 13 éves fiút osztálytársa meggyilkolásával vádolnak, a családja, terapeutája és az ügyel foglalkozó nyomozók egyaránt ezt kérdezik: mi történt valójában?)

A szerző a lövétei Székely Mózes Általános Iskola tanítója.

MAG OTTÍLIA

ladoootti74@gmail.com

Tizenkét éveseket is képzett a Szeku, tanáraikat is besúgták

Szép számmal szervezett be kiskorúakat, iskolásokat is a Szekuritáté 1980 és 1989 között, hogy kollaboránsokká váljanak a Ceaușescu-korszak végén.

Amint a Szekuritáté Irattárát Vizsgáló Országos Tanácsnak (CNSAS) június elején a közösségi oldalon megjelent összegzésében szerepel, az információs hálózat dinamikája a diákokra is kiterjedt a Ceaușescu-korszak végén, 1980 és 1989 között. A CNSAS elemzésében rámutat, az „új ember” megteremtése lényeges volt a román kommunista diktatúra titkosszolgálatának elképzelése szerint. A kommunista propaganda egyik fontos témája a gyermekek és a fiatalok számára teremtett „csodálatos körülmények” megteremtése, az ifjak az ország „fényes jövőjét” jelképezték. A valóságban a marxista-leninista ideológia egyik pontja az úgynevezett forradalmi típusú, a forradalomnak és a rendszernek elkötelezett „új ember” megalkotását írta elő. Ez az „új ember” készen kellett álljon arra, hogy besúgja „ellenforradalmi” tevékenységekkel gyanúsított családtagjait és barátait, a híres szovjet „hősgyereket”, Pavlik Morozov példáját követve. A totalitárius rendszer elveinek gyakorlatba ültetése során a román titkosszolgálat bebizonyította, nem riad vissza attól, hogy kiskorúakat toborozzon kollaboránsnak. A CNSAS összeállított egy statisztikát a rendelkezésére álló elektronikus nyilvántartások alapján. Az adatbázisokban szereplő információk azonban sem teljesek, sem pontosak. Mint a CNSAS szakemberei magyarázzák, meg kell jegyezni, hogy számos esetben a volt titkosszolgálat statisztikai hiányosak. Emellett gyakran előfordult, hogy a diákok közül toborzott kollaboránsoknak nem volt saját személyi dossziéjuk, csak egy kollaboráns-nyilvántartási lapjuk, és nem szerepeltek a Szekuritáté adatbázisaiban. Ennek ellenére a rendelkezésre álló adatok alapján képet lehet alkotni a jelenségről.

A Szeku nem riadt vissza a kiskorúak bevonásától sem

A CNSAS elemzése azokra a bejegyzésekre összpontosított, amelyek „diák” foglalkozást jelöltek, és csak azokat a személyeket vették figyelembe, akik 1962-ben vagy azután születtek, vagyis akik 1980 elején legfeljebb 18 évesek voltak. 6121 olyan személyt azonosítottak, akik „diákként” működtek együtt a Szekuritátéval. A diákok többségét a titkosszolgálat különböző munkakörökben toborozta, amelyek közül a következőket emelte ki a CNSAS:

Az információs hálózat dinamikája a diákokra is kiterjedt a Ceaușescu-korszak végén, 1980 és 1989 között. A CNSAS elemzésében rámutat, az „új ember” megteremtése lényeges volt a román kommunista diktatúra titkosszolgálatának elképzelése szerint.

1. Belső információk szerzése – körülbelül 3580 személy. Többségük, több mint 80 százalékuk a „tanári kar, diákok, oktatási intézmények” nevű területen tevékenykedett (azaz olyan diákokat toboroztak, akik információkat szolgáltatnak társaikról és esetleg tanáraikról).

2. Információk a gazdasági szektorokban – körülbelül 1500 fő (ipari és mezőgazdasági középiskolák diákjai).

3. Katonai jellegű információk – körülbelül 340 fő (katonai profilú

középiskolák és egyéb oktatási intézmények diákjai).

A diákokat bevonó egyéb munkaterületek a következők voltak: kémelhárítás (például rádióamatőrök, bélyeggyűjtők stb.), terrorizmusellenes tevékenység, útlevelek, biztonság és őrség. Ezenkívül a adatbázisokban még körülbelül 600 bejegyzés található olyan diákokról, akiknek a munkaterülete nem került megjelölésre.

A Szekuritátéval együttműködő diákok körében, egyéni tulajdonságaik (információszerzési lehetőségeik) alapján több kategóriát lehet megkülönböztetni. A legnépesebb kategóriába a „támogató személyek” tartoznak (körülbelül 5550 fő), a „kollaboránsok” kategóriába körülbelül 230 fő tartozik, majd az informátorok, a találkozóhelyek házigazdái (6 fő) és mások, akiknek a státusza nem meghatározott.

Érdekes a biztonsági szolgálat által toborzott, forrásként használt diákok megoszlása a toborzó egységek között. Mivel az elektronikus nyilvántartásban szereplő információk nem teljesek, a különböző egységek által 1980 és 1989 között toborzott diákok számát fenntartásokkal közli a CNSAS. Így a legtöbbet a katonai hírszerzés toborozta (körülbelül 450 diák), valamint a Galați (körülbelül 400), Vrancea (több mint 300) és Szeben (körülbelül 300) megyei felügyelőségek. Az azonosított adatok szerint a legkevesebbet Teleorman (39), Krassó-Szörény (10), Hunyad (2) megyében toborozták. Valószínűtlenül magas számú toborzásról számolnak be a Bukaresti szolgálatnál, amely a rendelkezésre álló adatok szerint a megadott időszakban csak körülbelül 100 diákot toborzott.

Körülbelül 5300 személy esetében nem maradtak fenn adatok arról, hogy miért hagyták abba tevékenységüket. Lehetséges, hogy folytatták az

együttműködést, de az információk frissítésével megbízottak nem töltötték ki a nyilvántartásokat. Ahol vannak erre vonatkozó adatok, a hatóságok által a kapcsolat megszüntetésére hivatkozott okok közül a leggyakoribbak a következők voltak: információhiány (kb. 380), a Román Kommunista Párt tagjává váltak (kb. 150 fő), munkahelyet váltottak, valamint néhány esetben haláleset, leleplezés stb.

Meg kell még említeni, hogy a román kommunista titkosszolgálat nem riadt vissza a 16 év alatti gyermekek toborzásától és felhasználásától sem. A CNSAS csak néhány példát hoz fel e gyakorlat illusztrálására:

– I. C., született 1976 áprilisában, 1988. szeptember 17-én toborozta a Galați megyei Securitate (12 év és 5 hónap)

– Ș. V., született 1975 szeptemberében, 1988. augusztus 9-én toborozta a Vrancea megyei Securitate (12 év és 11 hónap)

– F.B., született 1974 májusában, 1987. november 26-án toborozta a Timis megyei biztonsági szolgálat (13 év és 6 hónap)

– P. M., született 1970 augusztusában, 1984. december 12-én toborozta a Călărași megyei biztonsági szolgálat (14 év és 4 hónap)

– D. E., született 1971 februárjában, 1985. november 5-én toborozta a Szeben megyei biztonsági szolgálat (14 év és 9 hónap).

Az egész társadalmat ellenőrzése alá vonta a kommunizmus

Novák Csaba Zoltán történész Cimboara gyermeklapban közölt cikksorozatát a kommunista Romániáról. Az egyik, a diákok számára is megközelíthetően tált anyagát szemléljük az alábbiakban. A kommunista pártok hatalomra kerülésük után az egész társadalmat ellenőrzésük alá vonták. Az új, grandiózus gazdasági terveikhez, a termelés növeléséhez virágzó, egyre népesebb társadalomra volt szükségük. Minél több ember, annál nagyobb termelés, minél nagyobb termelés, annál nagyobb gazdasági és katonai erő, gondolták. A helyzetet az is nehezítette, hogy a második világháború jelentős emberveszteséget okozott a legtöbb országban. A közel 13 és fél milliós Magyarország több mint 900 000, míg a 19 és fél milliós Románia 600 000 embert

veszített el. A háborús emberveszteségek jelentős mértékben csökkentették a munkaerőt. Romániában az 1946–1947-es szárazság csak tetőzte a szegénységet, ami szintén nem kedvezett a gyerekvállalásnak.

A kommunista pártok két módon próbálták elősegíteni a gyerekvállalást (mondhatni, a szokásos kettősség jellemezte ez esetben is politikájukat): egyfelől kedvezményekkel, másfelől szigorú ellenőrzéssel. Igyekeztek megfelelő oktatási körülményeket teremteni, óvodákat, iskolákat építettek, különböző juttatásokban részesítették a kismamákat. Másrészt viszont szigorú törvénnyel tiltották a terhességmegszakítást. Ilyen körülmények között a nők, a születések sem mentesültek az ellenőrzés alól. A Román Kommunista Párt hatalomra kerülése után azonnal lépett,

A marxista-leninista ideológia egyik pontja az úgynevezett forradalmi típusú, a forradalomnak és a rendszernek elkötelezett „új ember” megalkotását írta elő. Ez az „új ember” készen kellett álljon arra, hogy besúgja „ellenforradalmi” tevékenységekkel gyanúsított családtagjait és barátait.

1948-tól a terhesség megszakítást három hónaptól öt évig terjedő börtönbüntetéssel sújtották Romániában. Az ötvenes évek második felétől egy kicsit enyhült a kommunista diktatúra szorítása. Ennek tulajdonítható, hogy Gheorghiu-Dej első titkár engedélyezte az abortuszt, de csak külön, megfelelően indokolt kérés esetében. Magyarországon az 1956-os forradalom törölte el ezt a fajta szigorúbb beavatkozást nők és családok életébe. A terhesség megszakítást továbbra sem támogatták, de esetenként kérvényezni lehetett. Nem úgy a Nicolae Ceaușescu vezette Romániában. Ceaușescu viszonylag gyorsan szakított elődje abortuszpolitikájával.

„Annál erősebb egy ország, minél többen lakják”

A diktátor úgy gondolta, hogy annál erősebb egy ország, minél többen lakják. Arról álmódott, hogy egy 25 milliós lakossal rendelkező Románia vezetője lesz, hogy az ország ezáltal valószínűs középhatalom lesz Kelet-Európában. Ő maga is egy népes parasztcsaládból származott, harmadik gyermekként a tíz közül. Úgy gondolta, bőven elégséges lesz, ha munkahelyeket, lakást és oktatási intézményeket biztosít az embereknek. 1966-ban meg is hozták a hírhedt 770-es rendeletet, dekrétumot, amely kemény büntetéssel sújtotta a terhességmegszakítást. Az abortusz tilalma oda vezetett, hogy megnőtt a törvénytelen beavatkozások száma, amely rengeteg veszélyt hordozott magában. Az orvosok féltek a büntetéstől, ritkán vállaltak ilyen műtéteteket. Az orvosi felügyelet nélküli beavatkozások nagyon sokszor súlyos következményekkel jártak. Több kismama életét vesztette egy-egy ilyen illegális beavatkozás után. A hírhedt titkosrendőrség, a Szekuritáté még az informátorait is bevette annak érdekében, hogy kinyomozzák, ki készül terhességmegszakításra, vagy melyik orvos hajlandó bevállalni ilyen beavatkozást. (Ezzel a témával foglalkozik például Cristian Mungiu 4 luni, 3 săptămâni și 2 zile című 2007-es játékfilmje – szerk. megj.) A tiltás következtében jelentősen megnövekedett a születések száma. A rendelet után 10–15 évvel született gyerekeket a közlemlekezet „dekrét-gyerekeknek” nevezi. Amikor ez a generáció óvodás-, illetve iskoláskorú lett, jelentős nehézségeket okozott az oktatási intézményhálózat kibővítése, hogy befogadhassa őket. Amikor felnőttek váltak, ugyanilyen gondot jelentett, hogy munkahelyeket biztosítsanak számukra. Ceaușescu azt szerette volna, hogy a „dekrét-gyerekek” generációja erősítse meg a rendszert, a diktatúra hatalmát. Érdekes módon 1989-ben pontosan ez, az akkor fiatal generáció volt a legelégedetlenebb a szocializmussal, és aktívan részt vett Ceaușescu rendszerének megdöntésében.

Mi aztán megmondjuk, hogy jól csinálod-e...

A szülői nevelési elveken több órát lehetne vitatkozni naponta. Vitatkoznak is, főként az online terekben. Az is könnyen megállapítható, hogy a többségével ellenkező nevelési elvek alkalmazása elég szűk határok közé szorul. És nemcsak amiatt, a tájainkon nem ritka jelenség miatt, miszerint felnőtt emberek szűkebb és tágabb, stabil vagy ad hoc csoportosulásokban becsmérlik azok pedagógiai eszközeit, akik nincsenek jelen egy-egy beszélgetésben vagy láthatóan nem szeretnék a nyájjal haladni. Ilyenkor az a kérdés is felmerül: a saját, átgondolt és személyre szabott nevelési elveinket választjuk vagy a közösségi elfogadást, elismerést, beilleszkedést és visszaigazolást? Ennyire egyszerű...

Nemrég magam is megtapasztaltam, hogy van egy olyan megközelítése is annak, ahogy nevelni szeretném a gyermekemet, miszerint „hanyag” vagyok és „nem támogatom” a gyermeket, pusztán csak azért, mert egy iskolai konfliktus esetén nem kívántam a nehéztüzérségemet rászabadítani egyik-másik szülőre, akinek a gyermeke egyesek szerint „nem megfelelően” viselkedik.

Elmondtam világosan az illető helyzet kapcsán, de már korábban is számtalanszor, hogy mi az ilyen dolgokat úgy szoktuk intézni Leámmal, hogy ő a nagyobb bakalódásokat elmeséli nekem – de csak azokat, amiknek ő is valamilyen módon szereplője volt. Tudja, hogy nem szeretem a pletykát, a másfajta összezerrenések még információ szintjén sem érdekelnek, mert akkor mással sem foglalkozunk, csak a mások viselt dolgaival. Viszont mindig megbeszéljük, hogy a tapasztaltakat miként lehet áthidalni, ha pedig úgy érzi, hogy igazságtalanság érte, miben áll ez, és szerinte mi lett volna helyes, méltó, alkalmas viselkedés egyik-másik szereplő részéről. Meglátásomban nagyon fontos ezekben az ügyekben, ha a gyermek érzi a szülői határokat: egyfelől azt, hogy a szülő nem „táplálkozik” ezekből a

Díszes álarc karneválra

Díszes álarc karneválra

konfliktusokból, másfelől azt, hogy nem gyárt bolhából elefántot (és elefántból sem bolhát, tegyük hozzá). Harmadrészt pedig az is nagyon fontos, hogy a legkisebb összezerrenésben a szülő ne lépjen

fel teljes fegyverzetben igazságtevő kereszties lovagként, hanem hagyja a konfliktusra való megoldáskeresést azon a szinten, ahol az keletkezett: az iskolában, a pedagógusnál. Csak akkor lépjen

közbe, ha elharapózni látszanak a dolgok. Na, de ehhez mértékletességre lenne szükség, az pedig – amint azt tudjuk – általában hiánycikk.

Egyáltalán nem biztos (sőt!), hogy az ilyen szülői keresztes hadjáratok jót tesznek a konfliktus feloldásának. Több esetben inkább elmérgesítik vagy alkalmasint teljesen megoldhatatlanná tesznek egy olyan esetet, amelyet kisebb fegyverarzenállal is fel lehetett volna oldani. No, de ez általában pont nem így szokott történni a demonstratív parenting aranykorában. Ha viszont egy szülő nagyon tudatosan „nem keresi a bajt”, nem kívánja tovább tupírozni a kedélyeket, onnan nézve azt jelenti, hogy „nem törődik”, és „nem védi meg” a gyermekét... Magyarán: mindaddig lehet egy szülőnek másfajta értelmezése egy ilyen vitás helyzetről, amíg nem jön „a társadalom” (általában annak egy ki-nevezett, felhatalmazott „hírnöke” képében), és nem közli – na jó, nem ennyire egyenesen és gerincesen, hanem inkább utalgatva –, hogy ez nem egy megfelelő, általánosan szavatolt magatartás, feltételezhetően elég rendes szülői hanyagság esete forog fenn...

Nos, miután egy ilyen nagyon is konkrét helyzetre alaposan rácsodálkoztam, próbáltam minél mérsékeltebb hangon közölni a „hírnökkel”, hogy tudatos döntés áll az álláspontom hátterében. A gyermekemet védekezni tanítom, nem pedig átvállalni a konfliktusait, hiszen hosszú távra tervezek, amikor majd nem leszek ott az egyetemen vagy a munkahelyén, hogy minden egyes vitás ügye negatív szereplőjét eltávolítsam nagy robajjal az útjából... Abban pedig semmi lényegyet és hatékonyságot nem látok, hogy arra szoktassam: az ilyen helyzetek alfája és ómegája az anyja, aki majd jön a lézerkarddal, és mindent elintézik. Nem hagyom őt egyedül, hanem adok neki eszközöket, amelyeket maga használhat. És ne értékeljük már le annak a pedagógiai hatását, amikor egy gyermek úgy érzi, hogy képes volt egy vitás ügyét megoldani okosan és tartósan, az illető helyzetnek megfelelően.

Utólag kicsit nevettem magamban, hogy itt a konfliktus fő forrása lassan az, hogy miért is nem akarok nagyobb konfliktust, mint amekkora van. Hát nem akarok, mert nagyon nehéz össze-forrasztani valamennyire egy közösséget,

szétrobbantani viszont annál könnyebb. Túl sok erőfeszítés nem kell hozzá, csak épp a helyzet laza túldimenzionálása. Úgyhogy nem fogok nekifutni az első ilyen alkalomnak. Viszont mélyen elgondolkodtam azon: miben is áll a szabadságunk, hogy úgy neveljük a gyermekünket, ahogy azt jónak látjuk? Röviden: elég kevés dologban. Bővebben: elég gyakran választani kell a közösség és a saját elveink között. Ez egy eléggé szomorú, ám annál egyértelműbb helyzet. Ilyenkor viszont arra mindenképp jó reflektálni, hogy „a közösség” vajon ott lesz-e, amikor a gyermeknek egyik-másik helyzetbe boldogulnia kell a személyiségéhez leginkább találó eszközök segítségével? Nem, nem lesz ott... És nemcsak az, hogy nem lesz ott, de tulajdonképpen nem is érdekli, hogy az illető gyermek boldogul-e és milyen eszközökkel. Sokkal fontosabb ennél az, hogy a falka törvényszerűsége

Amennyiben a hangadók konfliktuskeresők, a törésvonalak is mélyebbek, akár áthidalhatatlanok. Ezt meg lehet figyelni, hiszen általános szabályszerűség, nem csupán egy bizonyos közösségre jellemző, miközben a másik mentesül ez alól.

gei töretlenek maradjanak, ne „rontsák meg” amolyan egyéni szinkópák... Nos, én erre a prioritizálásra azért sem vagyok hajlandó, mert tőlem nagyon távolinak, testidegennek érzem. Nyilván, nem tűnetőleg vagy haragosan kell választanunk ilyenkor a két ellentmondásba került álláspont közül, ha már a helyzet világosan megmutatta a törésvonalakat, hanem nagyon is nyugodtan és magabiztosan, és észrevétlenül – amennyire csak lehet. Csak így érdemes...

Mi ennek a hozadéka? Nos, olyan dolgok, amelyeket a társadalmunk jelenlegi működése miatt elég nagy bizalmatlansággal közelítünk meg. Mert akkor, ha folyamatos visszaigazolást várunk a közösségtől, sokkal inkább pánikolni szokás, amikor az ember szembe találja

magát a közösség uralkodó véleménye és a gyermeke személyre szabott nevelése közti választás esetleges kényszerűségével. Magyarán: tulajdonképpen nem történik semmi ilyenkor, csupán tisztul a levegő. Az ember kevésbé lesz népszerű egy olyan közegben, amelyben eddig is a falka iránti iratlan, de feltétlen lojalitás volt a kohéziós erő, az alkalmasint felbukkanó nézetkülönbségek, törésvonalak pedig korábban is láthatóak voltak, csak éppen igyekeztünk ezeket csoportosan észre nem venni, máshová nézni, amikor megláttuk. És akkor jött egy olyan helyzet, amelyben ezt már nem lehetett művelni, hanem színt kellett vallani. Mindössze ennyi történt...

De van egy másik dolog is. Egy-egy ilyen konkrétan érdekek mentén szerveződő közösségben – a gyermekeink ugyanabban az osztályban tanulnak – a törésvonalak látványos vagy kevésbé látványos megmutatkozása a hangadókon áll: amennyiben a hangadók konfliktuskeresők, a törésvonalak is mélyebbek, akár áthidalhatatlanok. Ezt meg lehet figyelni, hiszen általános szabályszerűség, nem csupán egy bizonyos közösségre jellemző, miközben a másik mentesül ez alól.

Itt most félig elméletekben, félig meg drámaian szóltam a tapasztalásaimról. Sok mindenről kellene még szót ejteni ahhoz, hogy illusztráljam azt, hogy itt tulajdonképpen nincs is dilemma. Azonban ez nagyon hosszú lenne, de megpróbálom röviden. Az elsőrendű téma az egyén „határait” jelenti, és az, hogy miben áll a határátlépés, hogyan kell (mert kell!) szankcionálni ezt, pont úgy, mint amikor valaki nem legálisan próbál belépni a Schengen-övezetbe. Gondolom és remélem, hogy a határőrök ott sem kezdenek alkudozni a szabályokról és törvények alkalmazásáról. Ennek mintájára nekünk sem kellene alkudoznunk, kiszíneznunk vagy szépítenünk a dolgokat, amikor valaki olyasmibe ártja magát, ami egyértelmű határátlépés: az én gyermekemet én nevelem, és legfőbb jogomban áll távol maradni oly konfliktusoktól, amit a magam részéről nem tekintek vívavasztónak. Itt a pont!

BARTHA RÉKA

bartha.reka.emese@gmail.com

Zöldfülűek

A mi iskolánk patinás iskola. A széles központi lépcsőfeljáró lépcsőí közepén mind mélyebbre koptak az ott föl és le mászkáló gyerekek és pedagógusok, szülők és felügyelők, mesterek és szer-tárosok lába nyomán. Az iskolát fejedelem alapította, és valamikor szem-inárium volt.

Az nem tudom, mit jelent, én nem vagyok patinás. Szemináriumról nem hallottam, csak Szemiramisz függő-kertjéről, ahol rózsza, gránátalma, füge, mandula, dió és vízililiom pompázott. De az annyira patinás, hogy már nem is létezik. Ha létezett egyáltalán valaha.

Mi csikók, zöldfülűek, éretlenek vagyunk. Mindenki ujjal mutogat ránk, lévén, hogy semmi patina nincs rajtunk. Fura dolog az élet, hogy egy ideig még nem ért hozzá az ember, azután pedig már nem ért hozzá az ember. Nehéz eligazodni rajta.

Fura dolog az élet, hogy egy ideig még nem ért hozzá az ember, azután pedig már nem ért hozzá az ember. Nehéz eligazodni rajta.

Mert például, ha megszidnak, mert valakinek nem kezit csókolomot köszön-tünk, noha azt illetett volna, azt gondol-nánk, helyes, ha ezek után mindenkinek kezit csókolomot köszönünk. Igen gyorsan kiderül, hogy sületlenek vagyunk, és még annyit sem tudunk, kinek kell s kinek nem kell kezit csókolomot kö-zönni.

Attila bácsinak, a magyar irodalom rettegett tudorának például szarvashiba volt kezit csókolomot köszönni. Mert nő férfinak semmi esetben nem köszönhet kezit csókolomot. Tessék. A tanuló hir-telen nő. Patinahiány ide vagy oda.

És Kati nének, legjobb barátunk édesanyjának is hiba volt kezit

Mi csikók, zöldfülűek, éretlenek vagyunk. Mindenki ujjal mutogat ránk, lévén, hogy semmi patina nincs még rajtunk.

csókolomot köszönni. Mert nő nőnek nem köszön kezit csókolomot, csak akkor, ha a köszöntött személy már igen előrehaladott korú. És Kati néni megsértődött, mert ő egyáltalán nem szeretné előrehaladott korúnak gondolni magát.

Egy csomó néni azért sértődik meg, mert kezit csókolomot köszönünk nekik, egy sor másik néni pedig azért, mert nem köszöntjük kezit csókolommal őket. Lehetetlen ezen eligazodni. Mi magunk is hol aranyos kis bikficek vagyunk, akiknek este nyolckor ágyban, vagy legalábbis kakaóscsupor mellett a helye, máskor pedig nagy lovak, akik igazán levihetik a szemetet és elmosogathatnak és a porszívóra is rátehetnék már a kezük, hisz nem törik le tőle!

Az iskolában órán taknyosok vagyunk, akik semmit sem értenek és rengeteg tanulnivalójuk van még. Szünetben, az udvaron langaléta vadbarmok vagyunk, és lehordanak bennünket, hogy ekkora süvölvénynek már nem illik nyéríteni, nyargalászni, lökdösdni, bunyózni, köpködni, durvulni,

eléggé nagyok vagyunk már, viselkedjünk tisztességesen.

Tornaórán a tanár urat a guta kerügeti, mert mégiscsak elfogadhatatlan, hogy ezek a süldő malacok ne legyenek képesek egy percen belül lefutni az ötven métert, és különben is, mi az, hogy félünk a tornaszekrénytől? Na és ha leborul? Egy kis nyekk még soha senki-nek sem ártott. Hát micsoda nyámnyla banda ez?

Matematikaórán Jutka néni félmé-teres oldalú derékszögű vonalzóval szemlélteti a táblánál, miként kell elképzelni azt, amikor két egyenes nincs egymással egy síkban. Ilyenkor derül ki, hogy mi a térmértannal nem vagyunk egy síkban, mert az egész osztály szerelmi lázban ég – legalábbis a lányok, és e témában a pad alatt titkosírással szerkesztett levelezést folytat. Csoda, ha ezek után a nem megfelelő személynek köszönünk kezit csókolomot?

LÁSZLÓ NOÉMI
nocsek@gmail.com

A 2025–2026-os tanév szerkezete

A 2025–2026-os tanév a Hivatalos Közlönyben megjelent tanévszerkezet szerint szeptember 8-án kezdődik, a tanítás 2026. június 19-én ér véget, és összesen 36 tanítási hét lesz a következő tanévben. A tervezet szerint a 2025–2026-os tanév tanítási időszakai a következők: 2025. szeptember 8-ától október 24-éig; 2025. november 3-ától 2025. december 19-éig; 2026. január 8-ától 2026. február 6-áig vagy február 13-áig vagy február 20-áig a megyei tanfelügyelőségek által meghatározott februári sívakáció függvényében; valamint ehhez igazodva 16-ától vagy február 23-ától vagy március 2-ától április 3-áig; 2026. április 15-étől június 19-éig. A 2025–2026-os tanév vakációs időszakai a következők: 2025. október 25-étől november 2-áig; 2025. december 20-ától 2026. január 7-éig; 2026. február 9-e és március elseje közötti időszakban egyhetes sívakáció a megyei tanfelügyelőségek döntése szerint; 2026. április 4-étől április 14-éig, 2026. június 20-ától szeptember 6-áig. Az Iskola másként hetet és a Zöld hetet a 2025. szeptember 8. és 2026. április 3. közötti időszakban – de eltérő modulokban – kell megszervezni, az erre szánt, egyenként ötnapos időszakról a tanintézetek döntenek.

Vállalkozói készségek fejlesztése a tananyagban

A vállalkozói készségek iskolai fejlesztése rendkívül fontos – jelentette ki Daniel David oktatási miniszter, aki szerint jelenleg sem a tanulókra, sem a tanárookra, sem a tanintézmények vezetőire nem jellemző a vállalkozói gondolkodásmód, írja az *Agerpres*. Mint mondta, miniszterként az a tapasztalata, hogy az oktatási rendszer egyik szintjére sem jellemző a vállalkozói gondolkodásmód. „Amikor a kerettantervek kapcsán felmerült a decentralizáció kérdése, az, hogy bizonyos témákban dönthessenek az iskolaigazgatók vagy a tanárok vagy a diákok, az általános hozzáállás az volt, hogy mindez nagyon jó, de nem vagyunk felkészülve erre, nem tudjuk

felvállalni a decentralizációt, félünk” – fogalmazott.

Daniel David hozzátette, a vállalkozói készségek iskolai fejlesztése nagyon fontos, ezért a Gazdaság és Vállalkozói Oktatás, illetve a Tanácsadás és Orientáció nevű kötelező tantárgyak keretében erről is fog tanulni minden diák.

Engedélyezné az otthon oktatást Daniel David

„Kivételes helyzetekben” engedélyezné az otthon oktatást Daniel David oktatási és kutatási miniszter – számolt be róla május végén az *Edupedu.ro*. Az elképzelések szerint az otthon oktatást, idegenszóval *homeschooling*ot egy hivatalosan elismert iskola „ernyője” alatt folytatnák, amely rendszeres, független értékelések és szülői beszámolók révén követné nyomon a tanuló fejlődését. Az oktatási miniszter az oktatás „elfogadható kiegészítő formájaként” tekint a magántanulásra, de kizárólag „kivételes helyzetekben” tartja indokoltnak az alkalmazását.

Hétfői nyilatkozatában, valamint a romániai oktatás helyzetéről készült friss jelentésben az oktatási miniszter részletes javaslatokat is megfogalmazott a jelenleg törvényi keretek nélkül működő otthonoktatás intézményesítésére, ugyanis az otthon oktatás gyakorlata nem tartozik a román alkotmány hatálya alá. A miniszteri tájékoztatás szerint a jelenlegi alkotmányos előírások nem teszik lehetővé az otthonoktatást, mivel a 32. cikkely értelmében az oktatásnak állami, magán- vagy felekezeti intézmények keretében kell zajlania. Ennek ellenére a jelentésben szereplő modell egy iskolai struktúrához kötné az otthon oktatást, amely biztosítaná az ellenőrizhetőséget és a tanulási eredmények értékelését. A dokumentum szerint a tanulók fejlődését független vizsgáztatók mérnék fel, a szülők pedig évente beszámolnának arról, hogyan halad gyermekük az „iskolai tantervhez igazodó” oktatásban. A téma nem előzmények nélküli: egy évvel ezelőtt Ligia Deca korábbi oktatási miniszter idején a tárca hivatalos állásfoglalásban közölte, hogy az otthon oktatás alkotmányellenes.

A minisztérium akkor felszólította a megyei tanfelügyelőségeket, hogy jelentsék az ügyészségnek, ha egy család jogellenesen kivonja gyermekét az iskolai rendszerből.

Felújítják a hosszúmezői általános iskolát

Több mint 97 millió lej támogatást nyújt a fejlesztési minisztérium a hosszúmezői általános iskola, illetve a félifürdői rehabilitációs klinikai kórház Püspökfürdön található gyermekgyógyászati részlegének korszerűsítésére és földrengésbiztossá tételére – jelentette be Cseke Attila RMDSZ-es fejlesztési miniszter.

A szaktárcavezető elmondta: a fejlesztési minisztérium a kórházak, tanintézmények, közintézmények és tömbházlakások földrengésbiztonsági felújítását finanszírozza, ennek keretében biztosítanak a Máramaros megyei iskola és a Bihar megyei kórház munkálataira is támogatást.

A Bihar megyei kórház munkálataira 89 251 300,08 lejt biztosít az RMDSZ által vezetett szaktárca, a munkálatok alatt az épületegyüttes bizonyos részeit lebontják, a régi, 1842-ben épített szárnyát pedig részben restaurálják, részben lebontják és újjáépítik. Az új kórházépületben járóbetegrendelő is működni fog, a kivitelezés határideje 2 év.

A Máramaros megyei iskola épületének korszerűsítési és földrengésbiztonsági munkálataira 7 782 335,82 lejt biztosít a fejlesztési minisztérium, a finanszírozási szerződést kedden írta alá a tárcavezető, így elkezdődhetnek a közbeszerzési folyamatok, majd az építkezési munkálatok.

Elégedetlen a vidéki oktatással a miniszter

A vidéki oktatás reformját sürgette a D-Tech Forumon elhangzott pénteki felszólalásában Daniel David tanügyminiszter. Kijelentette, hogy a funkcionális analfabetizmus riasztó, már-már nemzetbiztonságot veszélyeztető méreteket kezd ölteni Romániában.

Felhívta hallgatósága figyelmét, hogy az óvodás- és iskoláskorú gyerekek (3-tól 18 éves korig) 18 százaléka

semmiféle oktatási intézménybe nem jár, tehát a funkcionális analfabetizmus minden bizonnyal még a hivatalosan mért aránynál is magasabb. A helyzetből a technika jelentheti a kiutat, a technika eszközei segítségével el lehetne juttatni a releváns tartalmakat ehhez a réteghez is – idézi a tárcavezetőt az Agerpres hírügynökség. Szerinte megoldás lehet például, ha egy rosszul teljesítő vidéki iskola egy jó teljesítményű „mentor-iskola” szárnyai alá kerülne, és utóbbi tanóráiba online kapcsolódhatnának be a vidéki iskola tanulói. Úgy vélekedett, a klasszikus oktatási módszerekkel párhuzamosan, fokozatosan kell bevezetni a technikai vívmányokat az oktatásba, és ezek lassan váljanak dominánssá ott, ahol szükséges.

Rossz lenne a pedagógusok kötelező óraszámának növelése

Az oktatási szakszervezetek képviselői kifejezték nemtetszésüket a Cotroceni-palota munkacsoportjának azon tervével kapcsolatban, mely szerint növelnék a tanárok kötelező óraszámát. Hangsúlyozzák, egy ilyen intézkedés igazságtalan és „súlyos következményekkel” jár az oktatás minőségére és a tanárok mentális egészségére nézve.

A három szakszervezet képviselői közös közleményben szögezték le, hogy az oktatási rendszer már így is szakképzett személyzet hiányával, nem megfelelő fizetéssel, túlzott bürokráciával és megnövekedett szakmai stresszel küzd, a tanári óraszám növelése csak tovább súlyosbítaná a meglévő problémákat.

A szakszervezetek szerint a heti tanítási órák számának növelése elkerülhetetlenül a következőket eredményezné: az oktatás minősége romlik, mivel a túlterhelt tanárnak nincs ideje a tanórák előkészítésére, a javításokra és értékelésekre, a szakmai fejlődésre vagy az iskolán kívüli tevékenységekben való részvételtre; a tanárok kimerültek és elveszítik a motivációt; a fiatalokat elriasztja az oktatási pályától; az oktatás küldetésének veszélyeztetése. Az oktatási szakszervezetek szerint az európai tanítási normák hivatalos adatokon alapuló elemzése rámutat, hogy a

legtöbb országban a kötelező óraszám alacsonyabb, mint Romániában.

„Nem az oktatás a hibás azért, hogy az elmúlt években a hatalmon lévők nem oldották meg a speciális nyugdíjak kérdését! Nem az oktatás a hibás azért, hogy a román kormányok nem voltak képesek végrehajtani a PNRR-ből származó pénzek megszerzéséhez szükséges reformokat! Nem az oktatás a hibás azért, hogy az elmúlt 20 évben a központi és helyi hatóságok alkalmazottainak száma megduplázódott, miközben az oktatási rendszerben foglalkoztatottak száma ugyanebben az időszakban körülbelül 10%-kal csökkent! Nem az oktatás a hibás a korrupcióért! Nem az oktatás a hibás azért, hogy az állami intézmények nem tudják felszámolni a korrupciót és az adócsalást! Ne védjük tovább a nagy adócsalókat!” – fogalmaznak a közleményben.

A három szakszervezet képviselői szerint az adócsalás mindössze 20%-os csökkentése megoldaná az ideai költségvetési hiány fedezését.

Súlyos a szakadék a vidéki és a városi oktatás között

Noha Románia jelentős lépéseket tett oktatási rendszerének fejlesztésére, továbbra is jelentős különbségek mutatkoznak a vidéki és városi térségek között – derül ki az OECD (Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet) májusban a Román Akadémián bemutatott jelentéséből, írja az Agerpres.

A jelentés főbb megállapításai: az iskolai beiratkozási arány minden szinten elmarad az OECD-átlagtól, különösen az óvodai és a középfokú oktatásban. A vidéki diákok kisebb eséllyel vesznek részt korai nevelésben és oktatásban, gyakrabban lemorzsolódnak, és jelentősen alulreprezentáltak a felsőoktatásban. A felnőttek is jóval ritkábban vesznek részt képzéseken vidéken, mint városban. A korlátozott oktatási lehetőségek, a mélyszegénység, valamint a felsőoktatási és képzési intézmények városokba koncentrálódása tovább korlátozzák a hozzáférést az oktatáshoz.

A roma közösség, amely nagyrészt szegény, vidéki térségekben él, a legmarginalizáltabb csoport: magas

körükben a lemorzsolódás, alacsony a részvétel az óvodai, iskolai és a felsőoktatásban.

„Miközben a romániai diákok egy kis része olyan kiválósági szinteket ér el, amelyek összevethetők más európai és OECD-országok tanulóinak eredményeivel, sokkal többen hagyják el az iskolát anélkül, hogy elsajátították volna azokat az alapvető készségeket, amelyek a társadalmi részvételhez szükségesek. Az OECD nemzetközi tanulói értékelési programja (PISA) szerint tízből majdnem négy tanuló nem éri el az alapvető szintet olvasásból és természettudományokból, míg tízből öt matematikából. A gyenge tanulási alapok jelentős mértékben hozzájárulnak a magas lemorzsolódási arányhoz: majdnem minden negyedik diák még a középfokú oktatás befejezése előtt kimarad az iskolából. A kihívások különösen súlyosak a hátrányos helyzetű közösségeket kiszolgáló kis vidéki iskolákban” – áll az elemzésben.

A jelentés szerint pozitívként értékeli, hogy Románia befektetett a tanárképzésbe, mentorálási és együttműködési programokat indított, ugyanakkor alakítja a felnőttképzést és a szakképzést a munkaerőpiac igényeihez, bevezetve a duális, gyakorlatorientált alapképzést. Ezenkívül célzott támogatási intézkedések születtek a hátrányos helyzetű tanulók számára (pl. szociális támogatás, új bölcsődék, korai fejlesztés, VET-programok bővítése), sorolja a jelentés.

Javaslatokat is megfogalmaznak, itt a jelentés három fő területet emel ki, ahol Románia további lépéseket tehetne: egyrészt az oktatási költségvetés újragondolását. Úgy vélik, a korai és alapfokú oktatásra kellene fókuszálni, hatékonyabb közkiadás és magánfinanszírozás bevonása mellett.

Kormányzási reformot javasolnak, ami jobb egyensúlyt jelentene a felelősség és az intézményi autonómia között. A minisztériumok között együttműködés erősítése is szerepel a javaslatok között, különösen a gyermekfejlesztés, szegénységcsökkentés és női foglalkoztatás terén.

D. SZ.